

JAARLIJKS STATISTISCH VERSLAG

ENERGIEPREMIES 2020

Het jaarlijks statisch verslag *Energiepremies 2020* geeft antwoorden op de belangrijke vragen over het uitvoeringsprogramma van 2020, de betrokken premies, de begroting en de gevolgen ervan.

Voor meer informatie:

- **Onze website:** www.leefmilieu.brussels
- **Departement Energiepremies:** primes-premies@leefmilieu.brussels

Versie van 01/02/2022

SAMENVATTING

NAAR WIE GAAN DE PREMIES EN VOOR WELKE SOORTEN WERKEN?

Wanneer we dieper ingaan op het effect op de begroting van 2020, stellen we vast dat de premies:

- vooral werden toegekend aan **gezinnen**, die bijna 84% van de toegekende premies ontvingen, goed voor 73% van het totale uitgekeerde bedrag; bij deze gezinnen ging 68% van het aantal premies en 64% van het bedrag van de premies naar eigenaars-bewoners;
- vooral betrekking hadden op werken aan **woningen**: dit was het geval voor 99% van de toegekende premies, goed voor 94% van het totale bedrag;
- bijna uitsluitend betrekking hadden op **renovatiewerken**;
- over de verschillende sectoren heen, voornamelijk werden aangewend voor dakisolatie (33% van de bedragen), de plaatsing van efficiënte verwarmingsketels (26%) en tot slot muurisolatie (19%);
- zullen gezorgd hebben voor een energiebesparing van 87,47 GWh, het equivalent dus van het verbruik van 5.300 Brusselse huishoudens.

Het systeem van aanpassing van de premies aan de inkomens bereikte zijn doel: gezinnen met een laag inkomen genieten doorgaans een grotere terugbetaling van hun investering dan andere gezinnen.

De aan de premies gerelateerde werken vertegenwoordigen een gefactureerd bedrag van ongeveer 91 miljoen euro; de investering van 1 euro overheidsgeld draagt bij tot het genereren van bijna 4 euro aan werkzaamheden voor de bouwsector.

INHOUD

Voor meer informatie:	1
Versie van 21/12/2021.....	1
Samenvatting.....	2
Inhoud.....	3
Overzicht van de afbeeldingen	5
Overzicht van de tabellen	6
Doel en opbouw van het verslag	7
1. Doel en totstandkoming van dit document	7
2. Opbouw van het document.....	7
3. Hoe worden de gegevens volgens verschillende 'jaartypes' geanalyseerd?	7
Inleiding: het systeem van de energiepremies	10
1. Algemeen - De doelstellingen van het premiesysteem	10
1.1 Energiebesparing stimuleren en bijdragen aan de vermindering van de CO2-uitstoot.....	10
1.2 De markt aanmoedigen energie-innoverend te renoveren.....	10
1.3 Ondersteuning van de doorvoering van een strenge Europese energiewetgeving	11
1.4 Kortom	11
2. Huidig wettelijk en budgettair kader	11
2.1 Het uitvoeringsprogramma en het jaarlijkse premiestelsel zorgen voor een dynamische omkadering van de premiestelsels	12
2.2 De jaarlijkse begrotingsmachtiging bepaalt de beschikbare bedragen	13
2.3 Het protocolakkoord zorgt voor een relatieve vereenvoudiging van het budgettair en boekhoudkundig mechanisme voor de toekenning van de premies	13
3. Globale evolutie van het premiesysteem van 2004 tot 2020	13
3.1 2020, gezondheidscrisis en relancebonus	13
3.2 Evolutie van het aantal premies en de uitgekeerde totaalbedragen	14
3.3 Evolutie van de keuze van technieken die door de premies gedekt worden	15
3.4 Mate waarin rekening wordt gehouden met het inkomensniveau van de aanvragers en de RVOHR-zone sinds 2011	15
3.4.1 Premiecategorieën volgens inkomens	15
3.4.2 De RVOHR-bonus (met inbegrip van de Wijkcontracten en het SVG-gebied)	17
Deel I: analyse van de toegekende premies tijdens het begrotingsjaar 2020.....	18
1. De globale resultaten van de begroting 2020: aanvragen voor toegekende premies, toegekend totaalbedrag.....	18
2. Technologieën die de voorkeur genieten	19
3. De Energiepremies en de Brusselse gebouwen	22
4. Wie krijgt de premies? Analyse per belangrijkste activiteitensectoren: gezinnen, overheid, privaat en vzw's	25

4.1	Algemene resultaten.....	25
4.2	De gezinnen onder de loep	26
4.2.1	Technologische keuzes: de meest toegekende premies zijn voor de vervanging van het verwarmingssysteem en superisolerende beglazing.....	26
4.2.2	Opsplitsing bewoner/niet-bewoner	27
4.3	De openbare sector onder de loep	28
4.3.1	Algemene resultaten.....	28
4.3.2	Technologische keuzes: verwarmingsketels en dakisolatie zijn het sterkst vertegenwoordigd in aantallen en in premiebedragen.	28
4.3.3	Functie en types gebouwen: bedrag hoofdzakelijk toegekend aan wooneenheden.....	29
4.4	De privésector onder de loep	30
4.4.1	De aanvragers uit de privésector: bedrijven en vrije scholen.....	30
4.4.2	Technologische keuze: verdeling vergelijkbaar met die van de andere sectoren.....	30
4.4.3	Functies en types van gebouwen: appartementsgebouwen het meest gesubsidieerd.	31
4.5	Vzw's onder de loep	32
4.5.1	Aanvragen van vzw's: algemene resultaten	32
4.5.2	Keuze van technologie:	32
4.5.3	Functies en soorten van gebouwen: de meerderheid van het bedrag voor wooneenheden	33
5.	Wie krijgt de premies? Doorlichting per inkomenscategorie	34
5.1	Categorieën die uitgebreid worden naar alle doelgroepen	34
5.2	Het aantal premies en de premiebedragen bij de prioritaire doelgroepen zijn in duidelijk stijgende lijn.	34
5.3	De gezinnen onder de loep	36
5.3.1	Algemeen.....	36
5.3.2	Technologische keuze van de gezinnen	37
6.	De (individuele en collectieve) woning onder de loep	38
6.1	Algemene resultaten.....	38
6.2	De bouwplaatsen: hoeveel bouwplaatsen zijn bij de premies betrokken?	38
7.	Waar zijn de Energiepremies werkzaam? De premies in de gemeenten en in RVOHR-zones	39
7.1	Algemene resultaten.....	39
7.2	Energiepremies voor woningen in gemeenten	40
7.3	Energiepremies en RVOHR-zone	41
Deel II: analyse van het aantal ingediende dossiers voor 2020 en het administratieve beheer van het premiestelsel		
1.	Analyse van de indieningsgraad	42
2.	Analyse van de behandelingsgraad	45
2.1	Analyse van de dossiers die wachten op behandeling of uitbetaling	45

2.2	Analyse van de afgesloten dossiers	46
3.	Analyse van de behandelingstermijn.....	47
4.	Analyse van de betalingsgraad	48
5.	Analyse van de klachtengraad	49
6.	Administratief beheer van de dienst Info-Leefmilieu	49
7.	Homegrade en het backoffice-beheer van het departement Energiepremies	50
Deel III: vergelijking over verschillende jaren		52
Deel IV: doorlichting van de energiebesparingen die sinds 2012 door de Energiepremies werden gegenereerd		54
1.	Methode.....	54
2.	Energiebesparing (GWh) per jaar en per soort van premie	55
3.	Energiebesparing gecumuleerd over de looptijd van de technologieën	57
4.	CO2-besparing	58
5.	Energiebesparing in functie van het toegekende premiebedrag.....	58
Besluit.....		59

OVERZICHT VAN DE AFBEELDINGEN

Afbeelding 1 - Opsplitsing van het aantal premies en toegekende totaalbedragen per premiecategorie	18
Afbeelding 2 - Opsplitsing van het aantal premies en toegekende totaalbedragen per technologie	20
Afbeelding 3 - Top 5 van het aantal toegekende premies in functie van de technologieën sinds 2018	20
Afbeelding 4 - Top 5 van de bedragen voor toegekende premies in functie van de technologieën sinds 2018.....	21
Afbeelding 5 - Energieverbruik en -factuur van het BHG in 2018 - Verdeling per economische sector	23
Afbeelding 6 - Vergelijking van de verdeling van de premies per sector voor 2018, 2019 en 2020	26
Afbeelding 7 - Aantal premies en totaalbedrag voor gezinnen, per technologie.....	27
Afbeelding 8 - Opsplitsing van de aan gezinnen toegekende premies voor woningen, naargelang de aanvrager de woning al dan niet zelf bewoont	27
Afbeelding 9 - Aantal premies toegekend aan de openbare sector, per technologie	29
Afbeelding 10 - Totaalbedragen toegekend aan de openbare sector, per technologie	29
Afbeelding 11 - Aantal premies toegekend aan de privésector, gerangschikt volgens technologie	30
Afbeelding 12 - Premiebedragen toegekend aan de privésector, gerangschikt volgens technologie ..	31
Afbeelding 13 - Aantal premies toegekend aan vzw's, gerangschikt volgens technologie	32
Afbeelding 14 - Premiebedragen toegekend aan vzw's, gerangschikt volgens technologie	33
Afbeelding 15 - Vergelijking van de opsplitsing van het toegekende aantal voor de doelgroepen sinds 2016.....	35
Afbeelding 16 - Inkomensniveaus op basis van het aantal premies en het bedrag van de toegekende premies (gezinnen).....	37
Afbeelding 17 - Opsplitsing van de werken aan woningen die energiepremies genieten in functie van de woningvoorraad per gemeente.....	40
Afbeelding 18 - Premies toegekend in functie van de RVOHR-zone/SVG per inkomenscategorie	41
Afbeelding 19 - Aantal ingediende dossiers in kalenderjaar 2020, opgesplitst per status.....	42
Afbeelding 20 - Aantal ingediende aanvragen per stelsel.....	44
Afbeelding 21 - Maandelijks totaalbedragen per ontvangstdatum en per stelsel.....	45

Afbeelding 22 - Maandelijke evolutie van de lopende premies en de premies die wachten op uitbetaling (in aantal).....	46
Afbeelding 23 - Aantal behandelde premies per behandeldingsdatum	46
Afbeelding 24 - Behandelingstermijn (dossiers die werden toegekend zonder vraag naar aanvullingen)	47
Afbeelding 25 - Behandelingstermijn (dossiers die werden goedgekeurd na een verzoek tot bijkomende informatie).....	48
Afbeelding 26 - Maandelijks verloop van de uitbetaling van de premies	48
Afbeelding 27 - Aandeel van de oproepen in verband met Energie die in 2020 werden behandeld door de Dienst Info-Leefmilieu.....	50
Afbeelding 28 - Verdeling van het thema 'financiële steun' in 2020.....	51
Afbeelding 29 - Energiebesparing (GWh) per jaar en per soort premie.....	56
Afbeelding 30 - Energiebesparing per jaar (GWh), sinds 2004, over alle premies heen.....	56
Afbeelding 31 - Totaal gecumuleerde energiebesparingen sinds 2004 in GWh.....	57
Afbeelding 32 - Bespaarde energie (kWh) / euro premie	58

OVERZICHT VAN DE TABELLEN

Tabel 1- Aantal premies en toegekende bedragen, 2004-2020.....	14
Tabel 2 - Opsplitsing van de premies volgens categorie, aantal en bedrag	18
Tabel 3 - Opsplitsing van de premies per type, aantal en uitgekeerd bedrag.....	19
Tabel 4 – Aantal en bedrag van de premies waarop de bonus Energiepremie betrekking heeft in 2020	22
Tabel 5 - Opsplitsing van de premies volgens gebouwtype.....	23
Tabel 6 - Opsplitsing van de premies volgens belangrijke activiteitensectoren.....	25
Tabel 7 - Opsplitsing van de premies volgens het type openbare sector (aantal en bedrag).....	28
Tabel 8 - Premies toegekend aan de overheidssector.....	29
Tabel 9 - Premies toegekend aan de privésector.....	30
Tabel 10 - Opsplitsing van de aan de privésector toegekende premies in functie van het type van begunstigd gebouw	31
Tabel 11 - Premies aan vzw's	32
Tabel 12 - Opsplitsing van de aan vzw's toegekende premies in functie van het type van begunstigd gebouw	33
Tabel 13 - Opsplitsing van het bedrag en aantal premies aan de verschillende sectoren per inkomenscategorie	34
Tabel 14 - Verdeling van het bedrag en van het aantal toegekende premies voor doelgroepen (voorkeurscategorie).....	35
Tabel 15 – Voor doelgroepen toegekend bedrag en verschil in categorie A	36
Tabel 16 - Premies aan gezinnen opgesplitst per inkomenscategorie: aantallen en totaalbedragen ..	36
Tabel 17 - Detail van de premies per inkomenscategorie	37
Tabel 18 - Woningpremies: dekkingsgraad.....	38
Tabel 19 - Aantal premies en toegekend totaalbedrag per gemeente	39
Tabel 20 - Opsplitsing van het budget 2019 per gemeente en percentage met RVOHR-bonus.....	41
Tabel 21 - Voornaamste redenen van premieweigeringen in 2020	43
Tabel 22 - Vergelijking van de stelseljaren 2019 en 2020 in termen van aantallen en bedragen van toegekende premies	52
Tabel 23 - Energiebesparing (GWh) per jaar en per soort premie.....	55
Tabel 24 - Hypothesen voor energiebesparing per technologie	57

DOEL EN OPBOUW VAN HET VERSLAG

1. DOEL EN TOTSTANDKOMING VAN DIT DOCUMENT

De energiepremies worden beschreven in het besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering van 9 februari 2012 betreffende de toekenning van financiële steun op het vlak van energie.

Artikel 7 bepaalt dat Leefmilieu Brussel "elk jaar een verslag over de uitvoering van zijn verplichtingen en opdrachten gedurende het voorgaande jaar en over de acties van het uitvoeringsprogramma" moet bezorgen. In dat verslag kunnen de lijst van de uitgekeerde premies en bonificaties en hun gedetailleerde gegevens vermeld worden. Dit verslag is dus een wettelijke verplichting.

Dit document heeft als doel een gedocumenteerde analyse te maken van de resultaten van het systeem van Energiepremies voor het begrotingsjaar 2020. Het verslag 'Energiepremies 2020' moet een antwoord bieden op enkele fundamentele vragen:

- Beantwoordden het stelsel van 2020 en het bijbehorende uitvoeringsprogramma goed aan de verwachtingen? Welke premies werden het vaakst aangevraagd?
- Werd het voor 2020 begrote budget volledig opgebruikt? Volstond het budget om de aanvragen te dekken? Heeft dit budget implicaties voor het budget van 2021?

2. OPBOUW VAN HET DOCUMENT

Het document omvat de volgende delen:

- Inleiding: het systeem van de Energiepremies
- Deel I: analyse van de toegekende premies tijdens het begrotingsjaar 2020
- Deel II: analyse van het aantal ingediende dossiers voor 2020 en het administratieve beheer van het premiestelsel
- Deel III: vergelijking over verschillende jaren
- Deel IV: doorlichting van de energiebesparingen die sinds 2012 door de Energiepremies werden gegenereerd
- Besluit

3. HOE WORDEN DE GEGEVENS VOLGENS VERSCHILLENDE 'JAARTYPES' GEANALYSEERD?

Wat de Energiepremies betreft, worden drie jaartypes gebruikt in functie van wat men wenst te meten:

- Stelseljaar: volgens de datum van de investeringen (datum van de afrekeningsfactuur)
- Indieningsjaar: volgens het jaar waarin de aanvraag werd ingediend
- Begrotingsjaar: volgens de datum van betaling van de premie¹

Bijvoorbeeld: een premie kan verbonden zijn aan een factuur die gedateerd is op 02/10/2019, ingediend op 28/06/2020 en - als gevolg van de complexiteit van de aanvraag, onvolledige gegevens of

¹ In dit verslag wordt het begrip 'betalingsdatum van de premie' zonder onderscheid gebruikt, maar semantisch gezien zouden de correcte termen de volgende zijn:

- 'datum van betaling' voor een premie die rechtstreeks wordt uitbetaald
- 'datum van de vastlegging' voor een premiebelofte

onvoldoende reserve op de betreffende budgetposten - pas in 2021 uitbetaald wordt. Voor deze premieaanvraag is het stelseljaar 2019, het indieningsjaar 2020 en het begrotingsjaar 2021.

Deze drie jaartypes leveren aldus verschillende informatie op:

- Als men wil nagaan op welke manier het geld van het betrokken jaar werd uitgegeven, gaat men over tot de →analyse van het *begrotingsjaar*².
- Als men een analyse wil van de werkzaamheden die werkelijk uitgevoerd zijn in een kalenderjaar (op basis van de facturen voor de werken) →, gaat men over tot de analyse van het *stelseljaar*³.
- Als men een analyse wil voeren van het stimulerend of ontradend effect van het bedrag van de premies of zelfs een analyse van het buitenkansseffect→, dan moet men de *stelseljaren* onderling vergelijken om de evolutie van het aantal aanvragen vast te stellen.
- Als men de efficiëntie wil analyseren, en de tijd die Leefmilieu Brussel nodig heeft om de premies te behandelen→, dan moet men het *indieningsjaar* onder de loep nemen.

Dit document bestudeert de verschillende cijfers volgens de verschillende jaartypes. Om de efficiëntie van Leefmilieu Brussel te beoordelen in termen van de behandeling en de uitbetaling van de premies, worden het indieningsjaar en de termijnen voor de behandeling en de uitbetaling van de premie bestudeerd. Voor een gedetailleerde analyse van de premies, dient men evenwel te bepalen wat het gekozen 'jaartype' is.

Voor de gedetailleerde analyse: het stelseljaar is ideaal maar onvolledig; daarom wordt het begrotingsjaar genomen

In een ideale wereld zouden de statistieken betreffende de premies hoofdzakelijk gebaseerd zijn op het stelseljaar. Dat jaartype levert de meeste beschikbare details op. Het biedt de mogelijkheid om het effect van een wijziging van het premiebedrag te ramen en de reactiviteit/elasticiteit van de aanvraag ten opzichte van de voorgestelde bedragen te meten.

Als men zou uitgaan van het stelseljaar, dan zouden de gegevens die nodig zijn voor de eindconclusie van dit verslag niet volledig zijn op het moment dat het verslag moet worden opgesteld. In de praktijk kan een premieaanvraag voor stelseljaar 2020 ingediend worden tot eind december 2021. Bovendien duurt de behandeling van een premieaanvraag enkele weken tot maanden, afhankelijk van de complexiteit ervan.

Het is dan ook logischer om te vertrekken vanuit de 'vaste' cijfers van de begrotingsjaren in plaats van de 'evolutieve' cijfers van het stelseljaar.

In 2020 heeft de Brusselse regering, in het kader van de uitzonderlijke omstandigheden met de covid-19-gezondheids crisis, ook beslist om alle strikte deadlines (termijnen die normaal gezien niet verlengd kunnen worden) tijdelijk op te schorten, evenals de beroepsmogelijkheden zoals vastgelegd (of gewijzigd) in de Brusselse wet- en regelgeving. Verder werd de indieningstermijn voor alle nieuwe

² Het begrotingsjaar wordt bepaald door de vastleggings- en ordonnanceringsmachtigingen, de overeenkomstige begrotingsontvangsten en de jaarlijkse boekhoudkundige begrotingsuitvoering. Het wordt met andere woorden gedefinieerd door de datum van betaling van de premie in directe uitbetaling of de vastlegging van de premiebelofte.

³ Het premiestelsel dat in een bepaald jaar van kracht is, geldt voor alle premieaanvragen voor werken die in aanmerking komen voor de desbetreffende premie en die tussen 1 januari en 31 december van het bedoelde jaar gefactureerd worden. De aanvragen moeten ingediend worden binnen 12 maanden volgend op de datum van de afrekeningsfactuur.

dossiers of aanvullende informatie met uiterste indieningsdatum na 15/03/2020 en voor 16/06/2020 met twee maanden verlengd.

INLEIDING: HET SYSTEEM VAN DE ENERGIEPREMIES

De Energiepremies worden sinds 2004 uitgekeerd en vertegenwoordigden in 2020 een beschikbare jaarbegroting van € 24,4 miljoen, waarvan € 23,8 miljoen werd gebruikt voor ongeveer 13.000 uitgekeerde premies.

Als uithangbord van een stimulerend en duurzaam energiebeleid zijn energiepremies een investeringssteunmaatregel die Brusselaars informeert en stimuleert, zodat zij de juiste keuze maken bij de energierenovatie van een gebouw. De premies leveren aldus een niet geringe bijdrage tot de geïntegreerde doelstellingen van het Gewest wat betreft het "Lucht-Klimaat-Energieplan" voor 2030 en 2050. In tegenstelling tot andere steunmaatregelen, is het energiepremiestelsel niet in de eerste plaats bedoeld om Brusselaars gemakkelijker toegang te verschaffen tot een woning, maar wel om hen te helpen om hun woningen zo te verbeteren dat hun energieverbruik getemperd wordt.

1. ALGEMEEN - DE DOELSTELLINGEN VAN HET PREMIESYSTEEM

Het systeem van de Energiepremies is zo opgevat dat het milieudoelstellingen haalt en tegelijkertijd op coherente wijze rekening houdt met sociale en economische bezorgdheden.

1.1 ENERGIEBESPARING STIMULEREN EN BIJDRAGEN AAN DE VERMINDERING VAN DE CO₂-UITSTOOT

De algemene doelstelling van dit instrument is het energieverbruik terugschroeven en de CO₂-uitstoot verminderen. In het Brussels Hoofdstedelijk Gewest is de gebouwensector de voornaamste energieverbruiker (72%)⁴. De isolatie van gebouwen en de renovatie van verwarmingsinstallaties zijn dan ook een prioriteit om de doelstellingen inzake CO₂-uitstootvermindering van de Europese Unie te halen. De premies zijn voor Brusselaars een belangrijke stimulus om te investeren in maatregelen die hun energiefactuur doet dalen en om bij te dragen aan deze algemene doelstellingen.

Het instrument heeft aan de basis geen typisch sociaal oogmerk maar beoogt eerder de bevordering van energiebesparende investeringen, door de burger wegwijs te maken in de meest geavanceerde technologieën die beschikbaar zijn op de markt. Sinds 2011 werd er evenwel een sociaaleconomische dimensie aan toegevoegd, met hogere premies voor aanvragers uit de gemiddelde- en lage-inkomenscategorie.

1.2 DE MARKT AANMOEDIGEN ENERGIE-INNOVEREND TE RENOVEREN

Het gebruik van energie-efficiënte materialen, systemen en toestellen is erg belangrijk om het comfort van gebouwen te verzekeren en het energieverbruik te optimaliseren. Deze specifieke takken van de bouw- en productiesector kennen een snelle evolutie, onder andere door de snelle prijsstijging van de traditionele energiebronnen in Europa. Een van de grootste uitdagingen voor deze markt is evenwel het creëren van een voldoende 'kritische massa' om nieuwe technologieën ingang te doen vinden in de dagelijkse renovatiepraktijken.

Het systeem van de Energiepremies sluit aan op de logica van steunmaatregelen voor investeringen in energie-efficiëntie. Het biedt mensen die voor renovaties staan of een nieuwbouw neerzetten de kans om energie-efficiënte oplossingen te kiezen voor hun gebouw. Het ondersteunt op die manier ook de Brusselse renovatie- en bouwmarkt.

⁴ Globale energiebalans van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest 2018 – samenvattend rapport – juli 2020

De energiepremie draagt bij aan het realiseren van performante investeringen op lange termijn en beoogt kwaliteitsvolle investeringen die niet achterhaald raken na 5, 10 of 15 jaar, niettegenstaande de veel langere levensduur alvorens te worden vervangen (bijv. dakisolatie). De premies geven mensen een 'duwtje in de rug' zodat ze net iets meer kunnen investeren in betere energieprestaties. In het licht van de onafwendbare stijging van de energieprijzen en de noodzaak om de uitstoot van broeikasgassen drastisch terug te dringen tegen 2050, is een beleid dat erin bestaat om investeringen te stimuleren die beantwoorden aan deze uitdagingen, een goed beleid.

De energiepremie speelt ook onrechtstreeks de rol van stimulator voor economische groei door indirect de transitie te bevorderen - en zelfs de toename - van bedrijven die opteren voor innovatie en door de opleidingen van de betrokken werknemers en ondernemers te stimuleren, alsook de lokale en moeilijk verplaatsbare technische beroepen. Door een beroep te doen op een vakman wordt de correcte en veilige uitvoering van de werken gewaarborgd en blijft de milieu-impact van de werkzaamheden of de installatie beperkt.

1.3 ONDERSTEUNING VAN DE DOORVOERING VAN EEN STRENGE EUROPESE ENERGIEWETGEVING

De energiepremie is ook een instrument dat nuttig kan bijdragen tot de doorvoering van een wetgeving en de naleving ervan.

De invoering van de EPB-verwarmingsreglementering is hier een goed voorbeeld van. Sinds 2012 is de premie voor verwarmingsketels onderworpen aan een erkenning van de installatie door een EPB-verwarmingsinstallateur, wat heeft geleid tot een stijging van de aanvragen tot erkenning door installateurs, meer bewustwording en voorlichting van de particulieren omtrent deze wetgeving en een kwaliteitsgarantie van de installaties.

1.4 KORTOM ...

Kortom, het systeem van de Energiepremies biedt de volgende voordelen:

- gevolgen voor het milieu: bijdrage tot terugschroeven van CO₂-uitstoot door de betere energieprestaties van gebouwen.
- sociale gevolgen: minder energieverbruik en dus lagere energiefactuur; optimalisering van de kosten voor duurzame energierenovatie voor de bouwmeesters; meer comfort voor de gebouwen die al of niet door de eigenaar bewoond worden; ondersteuning van de implementatie van Europese regelgeving inzake energie-efficiëntie;
- economische gevolgen: ontwikkeling/groei van de markt van energie-efficiënte en innoverende renovaties; opwaardering van desbetreffend O&O;
- (indirecte) gevolgen voor de tewerkstelling: behoud/stimuleren van tewerkstelling in de sector van de energie-efficiënte renovaties en lokale, officiële en niet of weinig verplaatsbare tewerkstelling;

2. HUIDIG WETTELIJK EN BUDGETTAIR KADER

Het systeem van de Energiepremies maakt deel uit van de familie van de subsidies voor een rationeel energieverbruik. Het wordt hoofdzakelijk gespijsd door heffingen op de omzet van de distributienetbeheerders voor elektriciteit en gas⁵ die in het Begrotingsfonds voor het Energiebeleid worden gestort.

⁵ Wegens hun verplichting tot openbare dienstverlening

Van 2004 tot 2011 werd het systeem van de energiepremies uitgevoerd door SIBELGA. Vandaag wordt het technisch en administratief beheerd door Leefmilieu Brussel.

Het wettelijke kader van het systeem is de herziening van de ordonnanties van 20.07.2011 (ordonnanties tot wijziging van de ordonnantie van 19.07.2001 - ELEK en 01.04.2004 - GAS) betreffende de organisatie van de elektriciteits-/gasmarkt in het BHG en het BBHR van 9.02.2012 betreffende de toekenning van financiële steun op het vlak van energie.

Concreet berust de uitvoering van het systeem op 3 pijlers:

- het **jaarlijks uitvoeringsprogramma** dat het premiestelsel definieert en het jaarlijks toegekende budget bepaalt;
- de **begrotingsmachtiging** die de beschikbare bedragen bepaalt (onder voorbehoud van bijdragen aan het Fonds);
- Het **protocolakkoord tussen de minister bevoegd voor Energie, de minister bevoegd voor Begroting en de Inspectie van Financiën over de begrotingscontrole van de financiële steunmaatregelen op het vlak van energie**, dat de budgettaire en boekhoudkundige procedure voor de betaling van de premies vlotter laat verlopen.

2.1 HET UITVOERINGSPROGRAMMA EN HET JAARLIJKSE PREMIESTELSEL ZORGEN VOOR EEN DYNAMISCHE OMKADERING VAN DE PREMIESTELS

Het uitvoeringsprogramma is een document dat jaarlijks wordt goedgekeurd door de Regering en dat het **premiestelsel** bepaalt, d.w.z. de technische, administratieve en financiële voorwaarden voor de toekenning van de premies. De Regering bepaalt hierin opnieuw het toegekende budget. Onder bepaalde voorwaarden kunnen het programma en het budget in de loop van het jaar gewijzigd worden⁶. Het uitvoeringsprogramma verleent een zekere dynamiek aan het apparaat, omdat de jaarlijkse herziening van de technische bepalingen de quasi realtime ondersteuning van de evolutie van energie-efficiënte technologieën of technologieën die verband houden met hernieuwbare energiebronnen mogelijk maakt. De herziening van de technische clausules laat een relatief snelle reactie op de economische schommelingen toe.

Het uitvoeringsprogramma is een document van enkele bladzijden met een technische bijlage waarin de toekenningsvoorwaarden van het premiestelsel van het jaar in kwestie beschreven worden.

Het premiestelsel dat in een bepaald jaar van kracht is, geldt voor alle premieaanvragen voor werken die in aanmerking komen voor de desbetreffende premie en die tussen 1 januari en 31 december van het bedoelde jaar gefactureerd worden⁷. Aanvragen moeten binnen een termijn van 4 maanden na facturatie ingediend worden voor wat betreft het premiestelsel tot 2017 en binnen 12 maanden na facturatie vanaf het stelsel dat in 2018 in voege trad. Indien het beschikbare budget dreigt op te raken in de loop van het jaar, zal Leefmilieu Brussel een bericht publiceren in het Belgisch Staatsblad, in de media die het Brussels Hoofdstedelijk Gewest bestrijken en op de website van het Leefmilieu Brussel. In dit bericht staat in welke periode de uitgaven in kwestie in aanmerking blijven komen voor de premie

⁶De Regering keurt vóór 1 oktober van elk jaar het uitvoeringsprogramma voor het volgende jaar goed van de acties met betrekking tot het rationeel gebruik van elektriciteit ten behoeve van alle categorieën van eindgebruikers en plaatselijke dienstverleners waarnaar wordt verwezen in het voorgaande lid, evenals de hieraan gerelateerde begroting. Dit uitvoeringsprogramma omvat de financiële en technische voorwaarden voor het verkrijgen van financiële steun. Het beheer van de toekenning en de betaling van de financiële hulp wordt georganiseerd door het Instituut.

Na advies van Brugel kan de Regering in het lopende jaar wijzigingen aan het uitvoeringsprogramma en het bijhorende budget goedkeuren.

⁷ De facturatedatum voor rechtstreekse premies of de datum van indiening voor de premiebeloftes.

of de interestbonificatie, binnen de grenzen van de budgettaire enveloppe. Deze periode mag niet korter zijn dan twee weken, te rekenen vanaf de datum van verschijning in het Belgisch Staatsblad.

De wet verplicht een jaarlijkse rapportering over de uitvoering van het programma en de besteding van het budget.

2.2 DE JAARLIJKSE BEGROTINGSMACHTIGING BEPAALT DE BESCHIKBARE BEDRAGEN

De begrotingsmachtiging wordt bepaald door de ordonnantie betreffende de begroting die jaarlijks wordt goedgekeurd. Deze machtiging bepaalt het bedrag dat kan worden vastgelegd/betaald tijdens het begrotingsjaar, op basis van de betreffende basisallocaties van de gewestelijke begroting. Verschillende toewijzingen hebben betrekking op de energiepremies en verschillen afhankelijk van het type aanvrager (particulieren, verschillende categorieën van aanvragers uit de openbare sector, verschillende categorieën van aanvragers uit de particuliere sector) en het type premie (studie of investering).

Deze toewijzingen gebeuren op basis van de bijdragen aan het REG-fonds. Daarom kan de begrotingsmachtiging (vastlegging, gelijktijdig visum) pas gebeuren in de mate dat de bijdragen daadwerkelijk in dit Fonds worden gestort. Dit betekent dat het niet volstaat dat een vastlegging of betaling wordt toegestaan om ook daadwerkelijk te worden uitgevoerd: dat kan pas gebeuren als het Fonds ook werkelijk gespijsd wordt.

2.3 HET PROTOCOLAKKOORD ZORGT VOOR EEN RELATIEVE VEREENVOUDIGING VAN HET BUDGETTAIR EN BOEKHOUDKUNDIG MECHANISME VOOR DE TOEKENNING VAN DE PREMIES

Gelet op het aantal te behandelen premieaanvragen en met het oog op een vlottere afhandeling, is de budgettaire en boekhoudkundige procedure sinds 2012 onderworpen aan een protocolakkoord van bepaalde duur tussen de minister van Energie, de minister van Begroting en de Inspectie van Financiën.

Het eerste protocolakkoord had betrekking op de periode 01/01/2012 tot 31/12/2013; het tweede werd in mei 2014 ondertekend en bestreek het jaar 2014. Het protocol zorgt ervoor dat de vastlegging en de uitkering van de premie gelijktijdig kan gebeuren (uitkering zonder afzonderlijk voorafgaand vastleggingsvisum van de inspecteur van Financiën of de minister van Begroting⁸). Sinds 2015 werd beslist om de geldigheid van de meerjarige protocolakkoorden te verlengen, teneinde de werking van premievastleggingen en -uitkeringen te vereenvoudigen en te versnellen. Op die manier werd een protocol vastgesteld voor de jaren 2015 tot 2019 en het huidige protocolakkoord heeft betrekking op de periode van 2020 tot 2024. Deze werkwijze maakt het mogelijk om de premies sneller uit te betalen vanaf de start van het nieuwe begrotingsjaar.

3. GLOBALE EVOLUTIE VAN HET PREMIESYSTEEM VAN 2004 TOT 2020

3.1 2020, GEZONDHEIDSCRISIS EN HERSTELBONUS

De Brusselse Hoofdstedelijke Regering heeft op 19 december 2019 het Energiepremiestelsel voor 2020 goedgekeurd, met behoud van het globale budget van ongeveer 24 miljoen euro. Dit stelsel is in lijn met de in 2016 aangekondigde continuïteit en blijft gericht op de drie efficiëntste werkzaamheden (audit, isolatie en verwarming). De stabiliteit van de premiestelsels over de jaren heen zorgt voor continuïteit en stelt burgers in staat om de renovatie van hun gebouw goed te plannen.

⁸ De premies zijn toelagen die, buiten dit protocol, individueel goedgekeurd moeten worden door de inspecteur van Financiën en/of de minister van Begroting, afhankelijk van de premiebedragen.

Begin dit jaar werden maar twee wijzigingen doorgevoerd:

- De afschaffing van de premie C2 - efficiënte gasconvector;
- De indiening van aanvragen via het gewestelijke platform IRISbox voor ondernemingen.

Als gevolg van de gezondheids crisis heeft de Brusselse Hoofdstedelijke Regering beslist om een economisch relanceplan op te zetten om de zwaar getroffen bouwsector te ondersteunen. Het is ook de bedoeling om investeringen in energierenovatie te bevorderen, waarbij ook de klimaatuitdaging wordt aangepakt. Op 10 september 2020 stemde de Brusselse Hoofdstedelijke Regering dus voor de invoering van een Bonus Energiepremies voor studies en werkzaamheden met saldofactuur gedateerd tussen 01/09/2020 en 01/09/2021. Deze nieuwe bonus verhoogt de bedragen van bepaalde energiepremies voor 2020 met 25% en voert ook een extra bonus in wanneer gelijktijdig minstens drie verschillende premies worden aangevraagd. Voor deze maatregelen is een budget van € 8 miljoen toegekend.

3.2 EVOLUTIE VAN HET AANTAL PREMIES EN DE UITGEKEERDE TOTAALBEDRAGEN

Er bestaan maar weinig bronnen die informatie verzamelen over energiepremies sinds hun invoering in 2004. Sinds 2014 geeft het jaarlijkse statistische verslag een doorlichting van het systeem door Leefmilieu Brussel en een onderlinge vergelijking van de stelsels. Onderstaande tabel geeft de gegevens weer in functie van de begrotingsjaren.

Tabel 1- Aantal premies en toegekende bedragen, 2004-2020

Begrotingsjaar energiepremies	Aantal toegekende premies	Toegekende bedragen
2004	1.840	€ 160.200
2005	15.419	€ 1.767.486
2006	18.381	€ 3.797.638
2007	15.126	€ 10.399.637
2008	16.489	€ 15.658.545
2009	25.951	€ 34.267.573
2010	16.652	€ 11.441.477
2011	19.526	€ 14.862.834
2012	13.787	€ 12.354.840
2013	15.169	€ 22.370.360
2014	15.528	€ 23.588.272
2015	17.345	€ 20.022.273
2016	10.925	€ 15.868.296
2017	7.642	€ 11.960.607
2018	9.980	€ 14.565.250
2019	10.394	€ 16.995.334
2020	12.980	€ 23.744.743
TOTAAL	243.134	€ 253.825.365

In het begin van 2012 lijkt het begrote budget onderbenut, wat in augustus 2012 leidt tot de goedkeuring van een nieuw stelsel met een aanzienlijke verhoging van het bedrag van 5 premies. Deze verhoging van het bedrag van 5 premies zal een vroegtijdige uitputting van het premiestelsel van 2013 tot gevolg hebben, alsook een hoge schuldenlast op de stelsels van 2014 en 2015.

Sinds 2014 liep het premiebedrag sterk terug, maar het gebruikte budget stemde overeen met het beschikbare budget. De premies die in 2015 werden uitbetaald waren dus voor de aanvragen van 2015 én voor de aanvragen die al in 2014 werden ingediend en toegekend, maar toen niet uitgekeerd konden worden.

Vanaf 2016 is het stelsel vereenvoudigd en zijn er sommige premies verdwenen (met name de premie voor huishoudtoestellen). Dit zorgde voor een daling van de budgettaire benutting. Om het volledige beschikbare budget te laten aanboren was het de bedoeling dat de nieuwe doelgroepen meer premieaanvragen indienden. Deze vooronderstelling kwam nog niet tot uiting in de feiten.

In 2017 bleef het stelsel, zoals de Regering dat wilde, stabiel en dus gelijk als in 2016. Bij de collectiviteiten zijn er evenwel twee nieuwe doelgroepen bijgekomen, namelijk de hogescholen en de universiteiten. Desondanks ligt het totaalbedrag van de toegekende premies 30% lager dan het bedrag van het jaar ervoor. Enkel de helft van het aanvankelijk beschikbare budget werd gebruikt.

2018 werd gekenmerkt door een toename met 30% van het aantal toegekende premies t.o.v. 2017. Twee derde van het beschikbare budget werd ook effectief gebruikt, d.w.z. 22% meer dan het jaar voordien.

In 2019 steeg het aantal toegekende premies slechts met 4% ten opzichte van het jaar voordien, terwijl het bedrag met ongeveer 17% steeg. Meer dan 75% van het beschikbare budget werd gebruikt en de invloed van de verschillende verbeteringen en verhogingen begint zichtbaar te worden.

In 2020 zien we het premieniveau terug zoals dat van voor de vereenvoudiging van 2016. Er is een verhoging van 25% in aantallen en 40% in termen van bedragen. Dit jaar kon het beschikbare budget volledig gebruikt worden.

3.3 EVOLUTIE VAN DE KEUZE VAN TECHNIEKEN DIE DOOR DE PREMIES GEDEKT WORDEN

Tot 2015 waren de premies in de eerste plaats bedoeld om gebouwen te isoleren, vervolgens om energie-efficiënte systemen en toestellen te installeren (verwarming, sanitair warm water, verlichting, huishoudtoestellen) en tot slot om te investeren in hernieuwbare energie.

In 2016 vond een hervorming van de premies plaats met een nieuw stelsel dat hogere premies toekent aan collectiviteiten, en dat werd herschikt op de drie categorieën van prioritaire maatregelen voor de energie-efficiëntie van gebouwen, zoals geïdentificeerd in het gewestelijk plan Lucht-Klimaat-Energie, namelijk: audit, isolatie en warmte (zonnepanelen en zonneboilers).

Dankzij de jaarlijkse herziening kan men het systeem immers afstemmen op de beste technologieën die beschikbaar zijn op de markt.

3.4 MATE WAARIN REKENING WORDT GEHOUDEN MET HET INKOMENSNIVEAU VAN DE AANVRAGERS EN DE RVOHR-ZONE SINDS 2011

Sinds 2011 wordt bij de berekening van de toegekende premies rekening gehouden met 3 inkomenscategorieën: de basiscategorie (A), de categorie van gemiddelde inkomens (B) en de categorie van lage inkomens (C). Aanvragers uit categorieën B en C krijgen een hogere premie dan aanvragers uit de basiscategorie (categorie A).

3.4.1 PREMIECATEGORIEËN VOLGENS INKOMENS

Voor alle premies met betrekking tot werkzaamheden of investeringen voor een woongebouw worden er drie bedragen vastgelegd in functie van de categorie waartoe de aanvrager behoort:

- Categorie A - basisinkomen
- Categorie B - gemiddeld inkomen
- Categorie C - laag inkomen

De categorie wordt bepaald op basis van de som van de globale en de afzonderlijk belastbare inkomsten van de aanvrager en van iedereen ouder dan 18 jaar die staat op de gezinssamenstelling die het

gemeentebestuur minder dan drie maanden voor de datum van indiening van de premieaanvraag heeft uitgereikt.

In het begin kwamen de inkomensgrenzen per categorie min of meer overeen met de bestaande grenzen voor de gezinsinkomens die van kracht waren voor de renovatiepremies. De plafonds werden vervolgens herzien in functie van de gezinssamenstelling (leeftijd van de aanvrager, alleenstaande, getrouwd of samenwonend, aantal personen ten laste) en het gezamenlijk inkomen van alle personen ouder dan 18 jaar die deel uitmaken van dit gezin. In januari 2016 werden de plafonds per inkomenscategorie opnieuw herzien, zodat ze in lijn waren met de renovatiepremies.

a) Begunstigden van de premies van categorie A (basiscategorie)

Standaard horen alle aanvragers tot deze categorie.

b) Begunstigden van de premies van categorie B (gemiddeld inkomen)

Het betreft gezinnen (natuurlijke personen) met een inkomen begrepen tussen € 35.782,80/jaar en € 71.565,60/jaar voor een alleenstaande persoon, en tussen € 50.782,80/jaar en € 86.565,60/jaar voor een koppel⁹.

c) Begunstigden van premies van categorie C (laag inkomen)

Het gaat om:

- gezinnen (natuurlijke personen) met een inkomen lager dan of gelijk aan € 35.782,80/jaar voor een alleenstaande persoon, en € 50.782,80/jaar voor een koppel;
- sociale immobiliënkantoren (SIKB's) of personen die een huurovereenkomst met hen hebben afgesloten;
- openbare vastgoedmaatschappijen;
- het Woningfonds;
- rechthebbenden op een leefloon van het OCMW;
- rechthebbenden op de 'verhoogde tegemoetkoming' (RVV);
- 'beschermde afnemers'¹⁰;
- eigenaars-verhuurders¹¹;
- collectiviteiten¹²;
- mede-eigendommen¹³.

d) Vermeerderingen van de inkomensplafonds van gezinnen

De inkomensgrenzen voor categorieën B en C worden:

- vermeerderd met € 5.000 als de aanvrager (of de aanvragers bij een (echt)paar) jonger dan 35 jaar is/zijn op de aanvraagdatum;
- vermeerderd met € 5.000 per persoon die fiscaal ten laste is zoals vermeld op het aanslagbiljet 'Belasting op natuurlijke personen en aanvullende belastingen' van de Belastingdienst.

⁹ De echtgenoot/echtgenote of samenwonende(n) ouder dan 18 jaar, zoals vermeld in de gezinssamenstelling die minder dan 3 maanden vóór de indieningsdatum van de premieaanvraag door het gemeentebestuur werd afgeleverd.

¹⁰ Het betreft residentiële klanten met onbetaalde schulden die door hun commerciële energieleverancier in gebreke gesteld zijn en die door SIBELGA erkend worden.

¹¹ Eigenaars-verhuurders met een geregistreerde huurovereenkomst van ten minste drie jaar die één van de drie eerste aanbevelingen van het EPB-certificaat realiseren.

¹² Enkel wanneer het gebouw als geheel uitsluitend door een collectiviteit wordt gebruikt.

¹³ Rechtspersonen met een 'vereniging van mede-eigenaars' als juridische vorm.

3.4.2 DE RVOHR-BONUS (MET INBEGRIJF VAN DE WIJKCONTRACTEN EN HET SVG-GEBIED)

Volledig residentiële gebouwen die in een RVOHR-zone of in een SVG (stadsvernieuwingsgebied) gelegen zijn (ruimte voor versterkte ontwikkeling van huisvesting en renovatie) genieten automatisch een verhoging van 10% van het premiebedrag. De plafonds voor de energieprijzen blijven van kracht.

DEEL I: ANALYSE VAN DE TOEGEKENDE PREMIES TIJDENS HET BEGROTINGSJAAR 2020

1. DE GLOBALE RESULTATEN VAN DE BEGROTING 2020: AANVRAGEN VOOR TOEGEKENDE PREMIES, TOEGEKEND TOTAALBEDRAG

Tussen 1 januari en 31 december 2020 werden 12.980 premieaanvragen goedgekeurd op het begrotingsjaar 2020, wat een totaalbedrag van € 23.744.743 vertegenwoordigt.

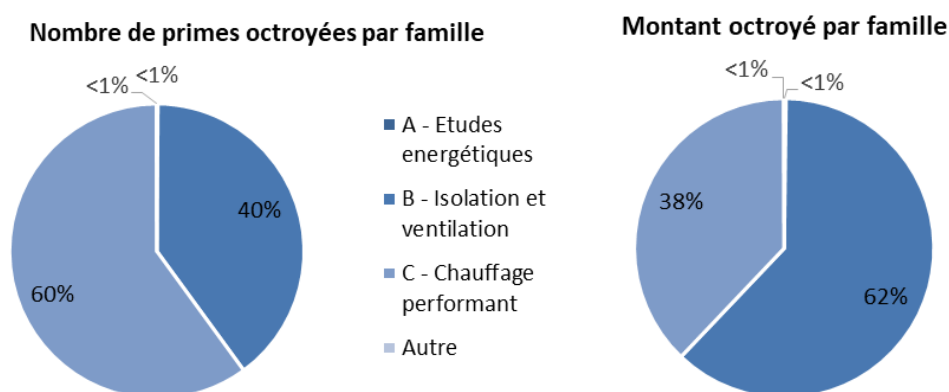
De premies op de begroting van 2020 worden verdeeld over 12.961 'directe premies' en 19 'premiebeloftes'. Het totaalbedrag van de premiebeloftes bedroeg € 815.985.

Zoals eerder gesteld worden de premies sinds 2016 gebundeld in drie grote technologische categorieën: studies, isolatie/ventilatie en efficiënte verwarming.

Tabel 2 - Opsplitsing van de premies volgens categorie, aantal en bedrag

Premiecategorieën		Aantal toegekende premies		Toegekend totaalbedrag	
		#	%	€	%
A	Energiestudies	15	<1%	€ 47.851	<1%
B	Isolatie en ventilatie	5.171	40%	€ 14.698.233	62%
C	Efficiënte verwarming	7.789	60%	€ 8.987.480	38%
	Bonus Meerdere Werken	5	<1%	€ 11.179	<1%
Totaal		12.980		€ 23.744.743	

Afbeelding 1 - Opsplitsing van het aantal premies en toegekende totaalbedragen per premie categorie

Uit het onderzoek van deze categorieën blijkt dat de premies voor isolatie en ventilatie het meest in trek blijven, op de voet gevolgd door de premies voor efficiënte verwarming. Samen maken ze meer dan 99% van het totaal van de toegekende premies uit. Qua bedrag blijft isolatie/ventilatie op kop staan, met 62% van het totaal toegekende bedrag. Dat was eveneens het geval in 2019 (66%), alsook in 2018

(71%). Deze voorsprong vermindert dus elk jaar ten voordele van de premies voor efficiënte verwarming.

2. TECHNOLOGIEËN DIE DE VOORKEUR GENIETEN

Tabel 3 - Opsplitsing van de premies per type, aantal en uitgekeerd bedrag

Premiecategorieën		Type premie		Toegekende premies 2020	
				# premies	€ toegekend
A	Energiestudies	A1	Energieaudit	15	€ 47.851
B	Isolatie en verluchting	B1	Dakisolatie	1.977	€ 7.780.481
		B10	Passief of lage-energie	1	€ 6.738
		B2	Muurisolatie	795	€ 4.627.538
		B3	Vloerisolatie	310	€ 553.573
		B4	Superisolerende beglazing	1.810	€ 769.645
		B5	Efficiënte ventilatie	278	€ 960.258
C	Efficiënte verwarming	C1	Verwarmingsketel	4.187	€ 6.285.528
		C3	Temperatuurregeling	3.135	€ 734.904
		C4	Warmtepomp - Verwarming	19	€ 511.173
		C5	Warmtepomp - sanitair warm water	61	€ 92.431
		C6	Gezamenlijke verbuizing	203	€ 1.331.250
		C7	Zonneboiler	4	€ 14.127
		C8	Periodieke EPB-controle	180	€ 18.067
	Andere	BMW	Bonus Meerdere Werken	5	€ 11.179
Totaal				12.980	€ 23.744.743

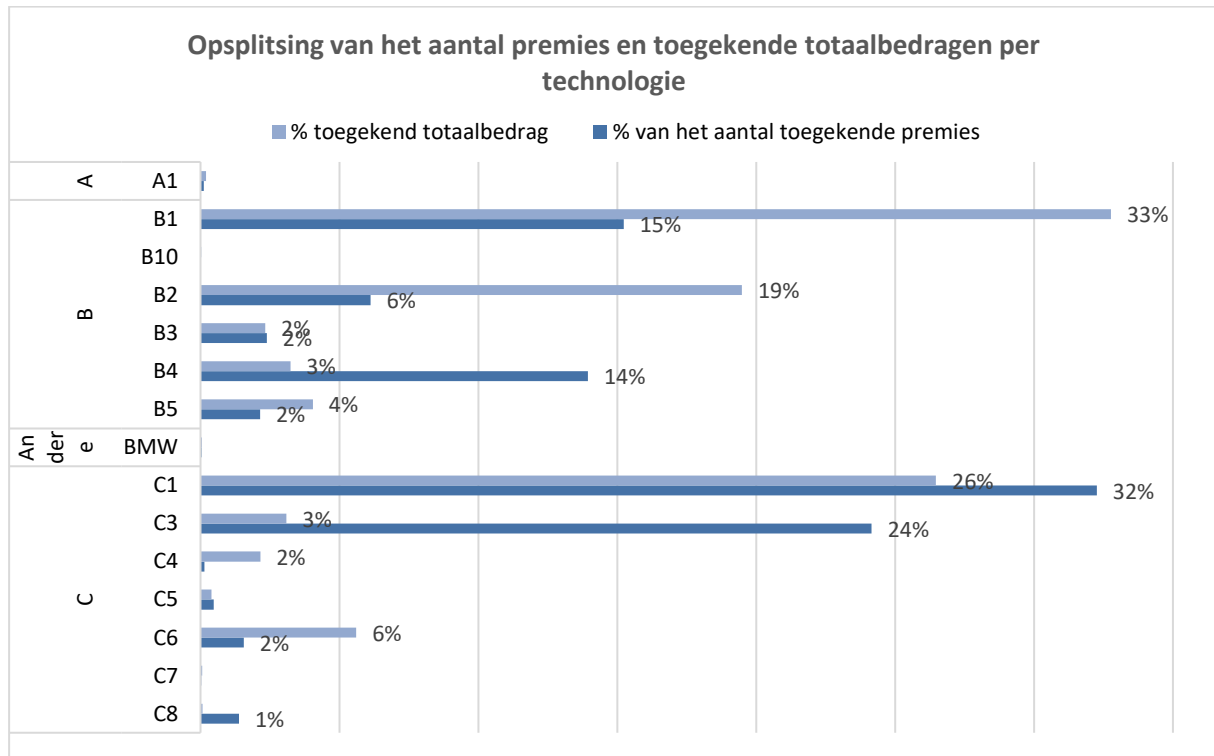
Net als het jaar voordien blijft premie B1 - dakisolatie in 2020 bedragsgewijs het meest toegekend. Van deze premie, waarvan het bedrag in het premiestelsel van 2018 werd verhoogd, stijgt het dit jaar uitgekeerde bedrag opnieuw tot bijna 30%. Ter vergelijking bedroeg de toename 50% in 2018 ten opzichte van 2017 en 10% in 2019 ten opzichte van 2018.

Wat het bedrag betreft, wordt premie B1 gevolgd door premie C1 - ketel en B2 - muurisolatie, waarvan de bedragen in het premiestelsel van 2019 werden verhoogd. Het uitgekeerde bedrag van de premie C1 is met 54% gestegen ten opzichte van 2019, terwijl het uitgekeerde bedrag van de premie B2 met 43% is gestegen (tegenover 10% het jaar voordien). Voor het eerste jaar overschrijdt de premie C6 - gezamenlijke verbuizing de drempel van een miljoen euro toegekend.

Qua aantallen toegekende premies neemt premie C1 de leiding, gevolgd door premie C3 - temperatuurregeling en premie B1 - dakisolatie.

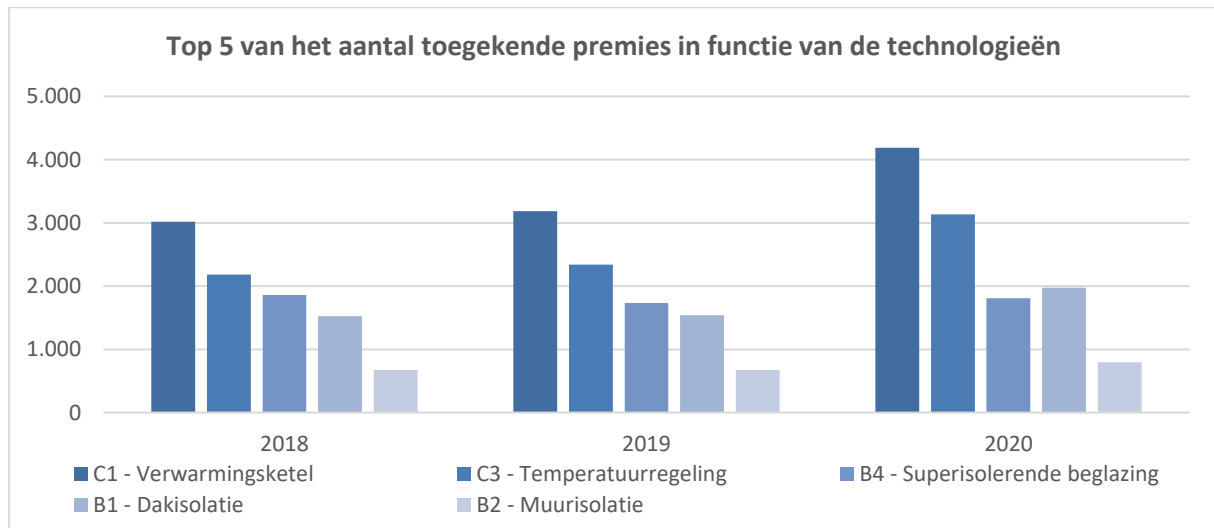

Afbeelding 2 - Opsplitsing van het aantal premies en toegekende totaalbedragen per technologie

Onderstaande afbeeldingen tonen de top 5 tussen 2018 en 2020 van de toegekende premies in functie van de technologieën, volgens het aantal en het bedrag. Sinds meerdere jaren blijven de premies van de top 5, in aantal premies uitgedrukt, identiek. We stellen echter een wezenlijke stijging vast van het aantal C1- en C3-dossiers, en in mindere mate stijgt het aantal dossier voor B1-premies eveneens.

Afbeelding 3 - Top 5 van het aantal toegekende premies in functie van de technologieën sinds 2018

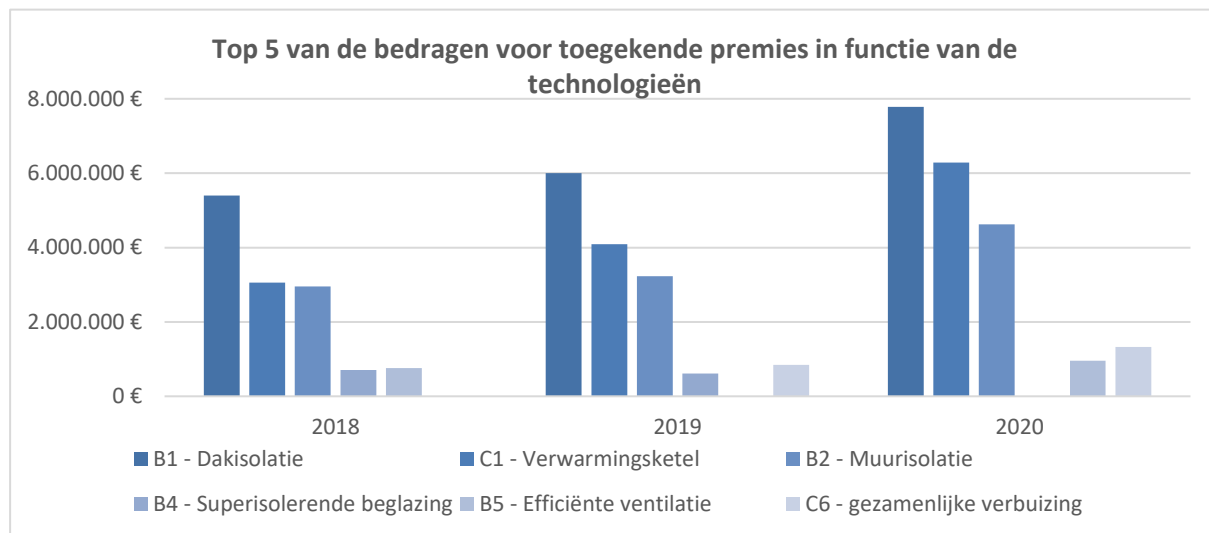
Gelijklopend daarmee, in termen van toegekende bedragen, stellen we vast dat de stijging van de bedragen die voor premie B1 - dakisolatie worden toegekend, doorzet. Waar in 2019 de totale geïsoleerde oppervlakte met 15% was afgenomen ten opzichte van 2018, is het totale toegekende bedrag met € 1,7 miljoen gestegen als gevolg van de verhoging van het bedrag van deze premie in het stelsel van 2018. In 2020 is de totale geïsoleerde oppervlakte in het kader van de premie B1 gestegen met 28% ten opzichte van 2019.

Het bedrag van de premie C1 - verwarmingsketel is ook dit jaar aanzienlijk gestegen (€ 2,2 miljoen) als gevolg van de verhoging van het premiebedrag in het stelsel 2019.

De premie B2 - muurisolatie, ook verhoogd in het stelsel 2019 (alleen voor isolatie van buitenaf), toont een mooie toename van € 1,4 miljoen, en dit door een toename van 28 van de oppervlakte geïsoleerde muren.

Afbeelding 4 - Top 5 van de bedragen voor toegekende premies in functie van de technologieën sinds 2018

BONUS VOOR NATUURLIJK ISOLATIEMATERIAAL

De bonus voor natuurlijk isolatiemateriaal heeft betrekking op de isolatiepremie (dak, muren, vloer) en wordt toegekend als de isolatielagen voor meer dan 85% zijn bestaan uit hernieuwbare materialen. Het percentage van premies toegekend met deze bonus schommelt van 9% voor de premies dakisolatie en muurisolatie tot 57% voor vloerisolatie. De bonus werd verhoogd met 50% voor alle premies die in aanmerking komen voor de economische relancebonus.

BONUS ENERGIEPREMIE

De bonus Energiepremie trad in voege op 01/09/2020, initieel voor een periode van één jaar. De bonus zal echter in januari 2021 worden verlengd tot eind 2021. Deze bonus is beschikbaar voor alle dossiers met gedateerde saldofactuur vanaf 01/09/2020. Dat betekent dat in de begroting van 2020 weinig dossier in aanmerking kwamen voor de bonus.

Tabel 4 – Aantal en bedrag van de premies waarop de bonus Energiepremie betrekking heeft in 2020

Type premie		Aantal premies	Impact op de begroting 2020
A1	Energieaudit	-	-
B1	Dakisolatie	63	€ 101.647
B2	Muurisolatie	27	
B3	Vloerisolatie	7	
B4	Superisolerende beglazing	55	
	Bonus voor natuurlijk isolatiemateriaal	18	€ 6.585
BMW	Bonus Meerdere Werken	5	€ 11.179
Totaal			€ 119.411

3. DE ENERGIEPREMIES EN DE BRUSSELSE GEBOUWEN

Dit hoofdstuk geeft een analyse van alle Energiepremies in begrotingsjaar 2020, hetzij 12.980 premies die goed zijn voor een totaalbedrag van € 23.744.743.

3.1 INLEIDING: DE BRUSSELSE GEBOUWEN¹⁴ EN HUN ENERGIEVERBRUIK¹⁵

Brussel telt momenteel **194.834 gebouwen** (op 1 januari 2020), waarvan 164.557 residentiële (84%) en 30.277 niet-residentiële gebouwen (16%). Van deze residentiële gebouwen zijn momenteel ongeveer **541.653 wooneenheden**. De meeste daarvan bevinden zich in appartementsgebouwen (61%).

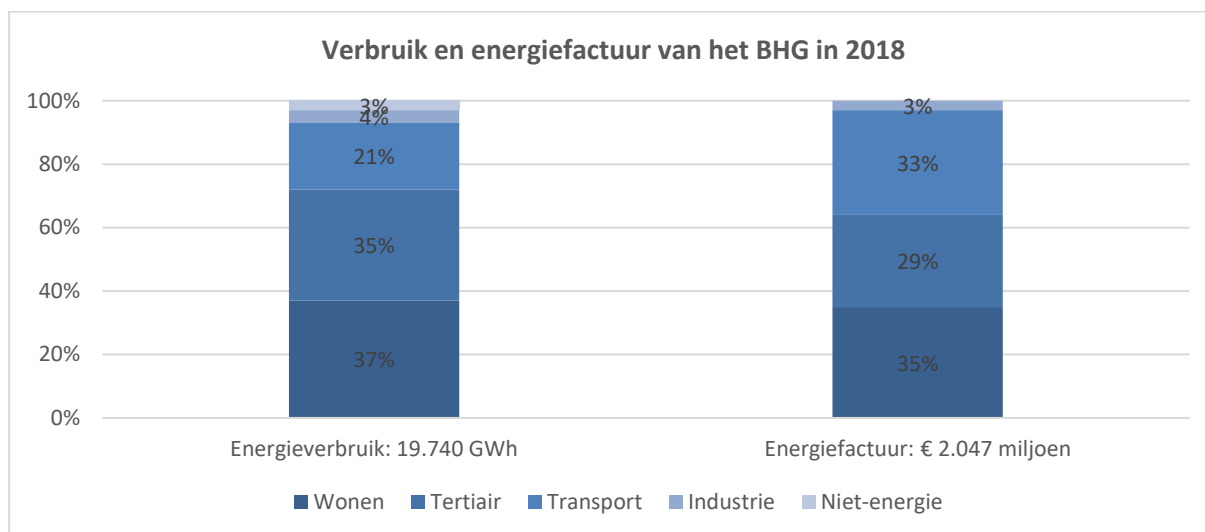
In 2018 bedroeg het totale energieverbruik van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest 19.740 GWh, waarvan meer dan 72% door residentiële, tertiaire en industriële gebouwen.

Zo liep de energiefactuur van het Gewest op tot € 2.047 miljoen, waarvan ongeveer 64% voor rekening van de gebouwen.

¹⁴ Gegevens BISA en STATBEL (1 januari 2020)

¹⁵ Globale energiebalans van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest 2017 – samenvattend rapport – juni 2020

Afbeelding 5 - Energieverbruik en -factuur van het BHG in 2018 - Verdeling per economische sector

3.2 TYPES EN FUNCTIES VAN DE BETREFFENDE GEBOUWEN

De Energiepremies worden hoofdzakelijk toegekend voor de verbetering van de energieprestaties van woningen, wat blijkt uit zowel het aantal premies (99%) als het toegekende totaalbedrag (94%), zoals weergegeven in de onderstaande tabel.

Tabel 5 - Opsplitsing van de premies volgens gebouwtype

Gebouwtype	Statistieken 2020 ¹⁵		Aantal toegekende premies		Toegekend totaalbedrag	
	# gebouwen	# eenheden	#	%	€	%
Eengezinswoning	127.138	208.732	5.685	44%	€ 7.879.941	33%
Appartementsgebouw	37.419	332.921	7.104	55%	€ 14.492.438	61%
Niet-residentieel gebouw	30.277	44.437	191	1%	€ 1.372.364	6%
Totaal	194.834		12.980		€ 23.744.743	

De verdeling woning/niet-woning is nagenoeg hetzelfde als in de voorbije jaren.

In verband met de gebouwtypes en -functies kunnen de beschikbare gegevens echter onbetrouwbaar zijn, want de invoer is gebaseerd op de inlichtingen van de aanvrager. Dat kan leiden tot verscheidene situaties of ondervragingen, met name:

- In het geval van een vrijstaande, tot verschillende wooneenheden omgebouwde eengezinswoning (flat of appartement op de zolder): gaat het om een eengezinswoning of een appartementsgebouw?
- In het geval van een appartementsgebouw, heeft de aanvrager de keuze om een aanvraag in te dienen voor elke wooneenheid afzonderlijk, ofwel om een enkele aanvraag in te dienen voor de volledige mede-eigendom. In het eerste geval is het mogelijk om voor eenzelfde gebouw

negen premieaanvragen in te dienen (gemiddeld aantal wooneenheden per woning volgens BISA); in het tweede geval is er maar één aanvraag voor het geheel.

- In het geval van een gebouw met verschillende functies (bijvoorbeeld handelszaak en woning) wordt de bestemming van het gebruik bepaald al naargelang van het hoofdgebruik van het gebouw. De aanvrager dient echter niet altijd juist volgens deze verhouding in. Zo zou hij ervoor kunnen kiezen zijn premie voor zowel een tertiair als een residentieel gebouw aan te vragen.

Sinds 2017 en het gebruik van het onlineformulier op IRISbox wordt de aanvrager geholpen bij het invoeren van de juiste bestemming in functie van het hoofdgebruik van het gebouw. De invoering van het enige formulier en de toevoeging van een nieuw aanvinkvakje voor 'appartement' levert bovendien meer betrouwbare statistieken op.

Samenvattend, op basis van de gegevens die momenteel gedoceerd zijn, kunnen we geen sluitende conclusie trekken wat betreft het preferentiële gebruik van premies voor eengezinswoningen of appartementsgebouwen. Dankzij de middelen die er kwamen om de aanvrager te helpen zijn dossier in te vullen, zijn ze evenwel steeds nauwkeuriger. Bovendien komt de opsplitsing van het toegekende bedrag per bestemming wel degelijk overeen met de opsplitsing van de eenheden (eengezinswoning, appartement en niet-residentiële eenheid) op het grondgebied van Brussel.

3.3 RENOVATIE EN NIEUWBOUW

De aanvrager moet op het formulier aangeven of de premie bestemd is voor nieuwbouw of renovatie. De meeste premies worden enkel uitgekeerd voor renovaties.

Sinds het schrappen van de meerderheid van de beschikbare premies voor nieuwbouw, zoals premie B10 (passief of lage-energie) en B5 (groendak), die het gros uitmaakten van de premies voor nieuwbouw in 2016 (63% van het aantal en 89% van het toegekende budget), is de premiegraad voor nieuwbouw heel laag tot quasi nihil, ondanks dat er nog drie premies bestaan die ook openstaan voor gebouwen van minder dan 10 jaar: C4 - warmtepomp (thermisch), C5 - warmtepomp (SWW) en C7 - zonneboiler.

Dit jaar werden acht premies toegekend voor nieuwbouw, wat overeenkomt met 0,06% van het totale aantal toekenningen en 1,64% van het totale toegekende bedrag:

- 4 C4-premies (€ 379.785)¹⁶;
- 3 C5-premies (€ 3.931);
- 1 B10-premie (€ 6.738)¹⁷.

¹⁶ Dit bedrag is uitzonderlijk hoog omdat twee premies van elk € 185.393 werden toegekend.

¹⁷ Hoewel deze premie niet meer op de lijst van beschikbare premies staat, had de B10-premie toegekend in begrotingsjaar 2020 betrekking op het premiestelsel 2015.

4. WIE KRIJGT DE PREMIES? ANALYSE PER BELANGRIJKSTE ACTIVITEITENSECTOREN: GEZINNEN, OVERHEID, PRIVAAT EN VZW'S

4.1 ALGEMENE RESULTATEN

Op het premieaanvraagformulier moet de aanvrager kiezen tussen 21 activiteitensectoren¹⁸ die het soort van aanvrager beschrijven die het best overeenkomt met zijn situatie. Voor de goede leesbaarheid van dit verslag werden de premies gegroepeerd in vier belangrijke activiteitensectoren:

- **gezinnen:** een belangrijke groep aanvragers die doorgaans een premie voor een residentieel goed aanvraagt (eengezinswoning of appartementsgebouw). Aan deze categorie werden ook de aanvragen van mede-eigenaars of gebouwenbeheerders toegevoegd.
- **Privésector:** deze categorie omvat zowel de privébedrijven als de vrije scholen.
- **Openbare sector:** deze categorie omvat ook andere entiteiten zoals de gemeenten, de OCMW's, de OVM's, de overheidsdiensten, enz. maar niet de vzw's.
- **Vzw's:** de vzw's vertegenwoordigen een categorie op zich, wat een betere analyse van de gegevens van deze sector mogelijk maakt.

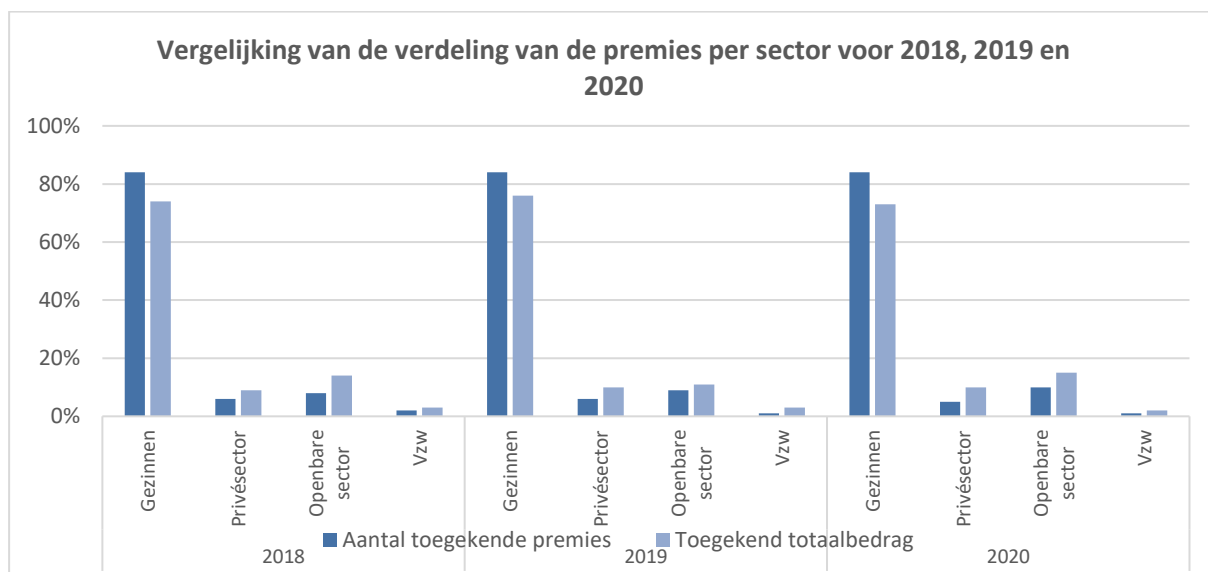
Tabel 6 - Opsplitsing van de premies volgens belangrijke activiteitensectoren

Aanvragers	Aantal toegekende premies		Toegekend totaalbedrag	
	#	%	€	%
Gezinnen	10.901	84%	€ 17.237.408	73%
Privésector	642	5%	€ 2.405.711	10%
Openbare sector	1.272	10%	€ 3.687.112	15%
Vzw	165	1%	€ 414.512	2%
Totaal	12.980		€ 23.744.743	

Een overweldigende meerderheid van de premies gaat naar huishoudens: 84% van het aantal premies, voor 73% van het totale toegekende bedrag. Deze tendens is stabiel ten opzichte van de vorige jaren, zowel wat het aantal als het bedrag betreft.

¹⁸ Deze activiteitensectoren zijn gekoppeld aan economische codes waarvan de indeling wordt opgelegd door Verordening (EG) nr. 2223/96 van de Raad van 25 juni 1996 die de uitgaven en opbrengsten vermeldt.

Afbeelding 6 - Vergelijking van de verdeling van de premies per sector voor 2018, 2019 en 2020

4.2 DE GEZINNEN ONDER DE LOEP

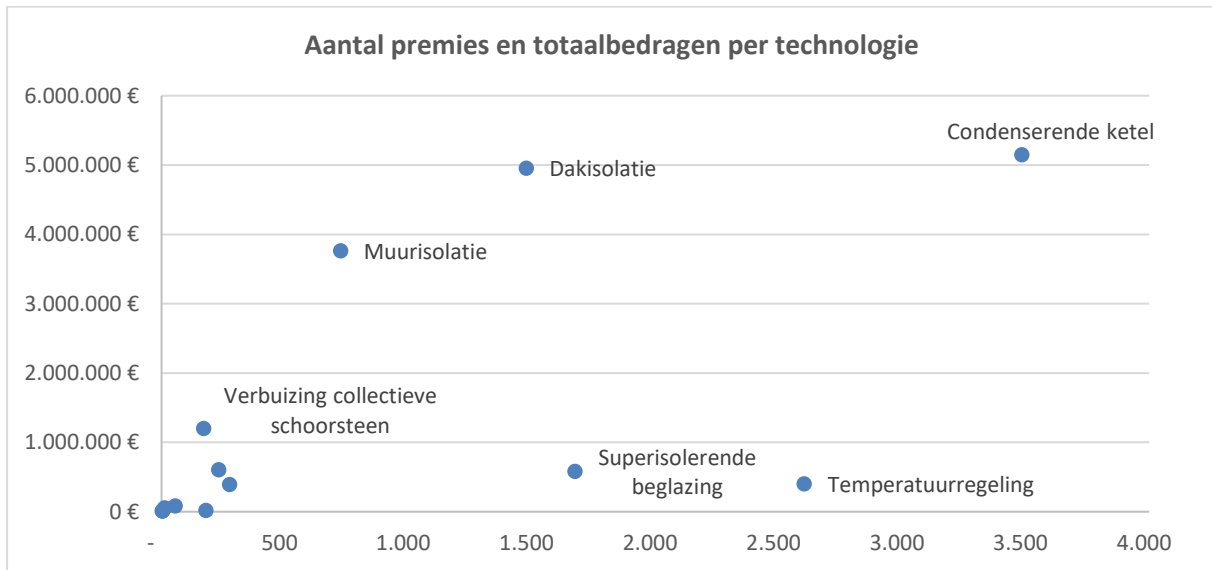
4.2.1 TECHNOLOGISCHE KEUZES: DE MEEST TOEGEKENDE PREMIES ZIJN VOOR DE VERVANGING VAN HET VERWARMINGSSYSTEEM EN SUPERISOLERENDE BEGLAZING

Voor de gezinnen blijft de top 3 in de lijn van 2019 en 2018, zowel voor het aantal toegekende premies als voor het bedrag.

Het grootste aantal premieaanvragen gaat nog steeds naar condensatieketels (30%), gevolgd door temperatuurregeling (22%), op de hielen gevolgd door de plaatsing van superisolerende beglazing (18%).

Anders dan de twee voorgaande jaren werd, vanuit budgettair oogpunt, niet langer dakisolatie het meest toegekend maar wel de premie voor een condensatieketel, die net op kop komt te staan met 30% tegenover 29% voor dakisolatie. De top 3 van premies sluit af met muurisolatie, goed voor 22%. Deze drie premies vertegenwoordigen samen meer dan 80% van het toegekende budget.

Afbeelding 7 - Aantal premies en totaalbedrag voor gezinnen, per technologie

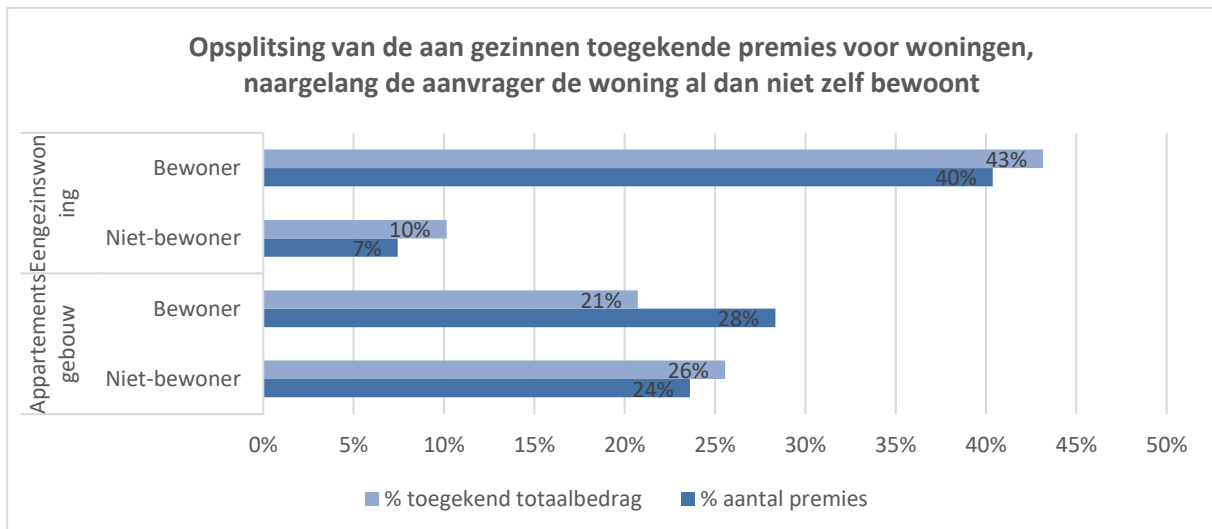

4.2.2 OPSPLITSING BEWONER/NIET-BEWONER

De notie 'bewoner/niet-bewoner' is gebaseerd op het gegeven dat het adres waarop de werken plaatsvinden al dan niet hetzelfde is als het adres van de aanvrager. Deze waarde is enkel indicatief, omdat de aanvrager in vele gevallen (totale renovatie bijvoorbeeld) zijn nieuwe woning betreft na voltooiing van de werken, wat dus een vertekend beeld geeft. Bovendien worden de meeste aanvragen voor verenigingen van mede-eigenaars ingediend door de gebouwbeheerders. In dat geval kan het adres van de werken nooit hetzelfde zijn als het adres van de aanvrager, die de woning 'niet bewoont', terwijl de eigenaar van de woning in kwestie wél ter plaatse woont of zal wonen na de werken.

Onderstaande grafiek houdt geen rekening met verenigingen van mede-eigenaars, gebouwbeheerders of residenties, wat een realistischer beeld geeft.

Afbeelding 8 - Opsplitsing van de aan gezinnen toegekende premies voor woningen, naargelang de aanvrager de woning al dan niet zelf bewoont

Een huishouden vraagt vooral premies aan voor het goed dat het bewoont (68%) ten aanzien van het goed dat het niet bewoont. Het gemiddeld toegekende bedrag verschilt echter sterk naargelang het gezin het goed bewoont (€ 1.097) of niet bewoont (€ 1.357). De vraag rijst dan ook wat de bedoeling

van de niet-bewonende aanvrager is: is hij van plan om het goed te bewonen nadat de werken voltooid zijn, of wil hij het verhuren?

Sinds 2016 hebben eigenaars-verhuurders toegang tot de voorkeurscategorie. Voor het budget van 2020 betreft dat 456 aanvragen voor een bedrag ter waarde van € 877.182 (cf. punt 5.2).

4.3 DE OPENBARE SECTOR ONDER DE LOEP

4.3.1 ALGEMENE RESULTATEN

Bij de aanvragers van de openbare sector worden de besturen, openbare diensten, overheidsbedrijven en instellingen van openbaar nut gerekend.

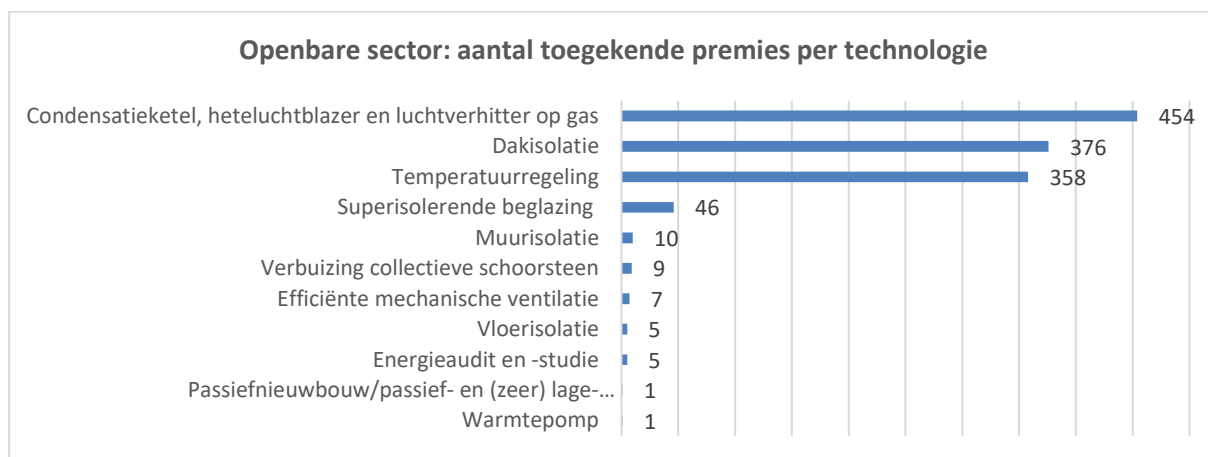
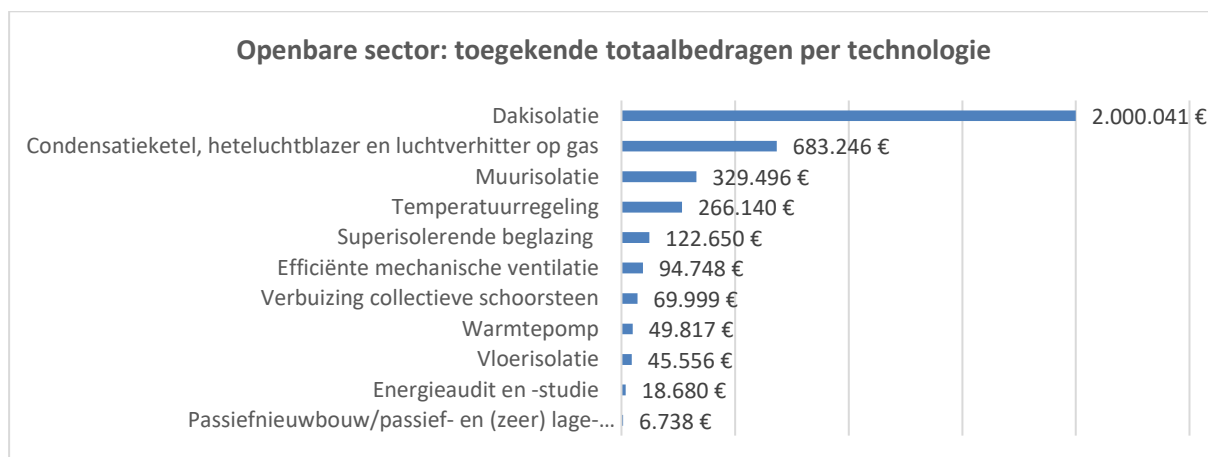
Tabel 7 - Opsplitsing van de premies volgens het type openbare sector (aantal en bedrag)

Openbare sector	Aantal toegekende premies	Toegekend totaalbedrag
Franse Gemeenschap	1	€ 810
Gemeente	104	€ 314.218
OCMW	8	€ 11.584
School Franse Gemeenschap	2	€ 10.380
School Nederlandstalige Gemeenschap	5	€ 85.760
Overheidsbedrijf	1.092	€ 3.203.515
Woningfonds	59	€ 59.165
Overheid (paragewestelijke instelling)	1	€ 1.680
Totaal	1.272	€ 3.687.112

Het is niet verrassend dat overheidsbedrijven veruit het sterkst vertegenwoordigd zijn bij de aanvragers uit de openbare sector (ongeveer 86%). Het overgrote deel van die overheidsbedrijven zijn OVM's, dat wil zeggen maatschappijen die een sociale woning moeten verschaffen aan personen die aan de toelatingscriteria voldoen. Deze aanvragers ontvangen een verhoogde premie van categorie C, net als gezinnen met een laag inkomen.

4.3.2 TECHNOLOGISCHE KEUZES: VERWARMINGSKETELS EN DAKISOLATIE ZIJN HET STERKST VERTEGENWOORDIGD IN AANTALLEN EN IN PREMIEBEDRAGEN.

Afbeelding 9 - Aantal premies toegekend aan de openbare sector, per technologie

Afbeelding 10 - Totaalbedragen toegekend aan de openbare sector, per technologie

De premie voor de condensatieketel wordt het vaakst toegekend (36%) maar krijgt, als tweede in het klassement, maar 18% van het aan de overheidssector toegekende totaalbedrag. De premie dakisolatie eindigt dit jaar op de tweede plaats in aantal (30% van de aanvragen) maar verbruikt 54% van het aan de openbare sector toegekende bedrag. De derde vaakst toegekende premie is die voor temperatuurregeling (28%), maar heeft slechts betrekking op 6% van de toegewezen bedragen.

4.3.3 FUNCTIE EN TYPES GEBOUWEN: BEDRAG HOOFDZAKELIJK TOEGEKEND AAN WOONEENHEDEN

Tabel 8 - Premies toegekend aan de overheidssector

Openbare sector	Aantal toegekende premies		Toegekend totaalbedrag	
	#	%	€	%
Eengezinswoning	694	55%	€ 1.295.429	35%
Appartementsgebouw	549	43%	€ 1.960.500	53%
Niet-residentieel gebouw	29	2%	€ 431.183	12%
Totaal	1.272		€ 3.687.112	

Op de 1.243 aanvragen inzake wonen (98%) komen er 1.141 van openbare bedrijven die in huisvesting actief zijn (1.082 aanvragen van OVM's en 59 van het Woningfonds).

4.4 DE PRIVÉSECTOR ONDER DE LOEP

4.4.1 DE AANVRAGERS UIT DE PRIVÉSECTOR: BEDRIJVEN EN VRIJE SCHOLEN

De aanvragers uit de privésector worden opgesplitst in twee hoofdcategorieën: bedrijven en vrije scholen. In begrotingsjaar 2020 hebben privéorganisaties de meeste premies ontvangen, zowel in aantallen als bedragen.

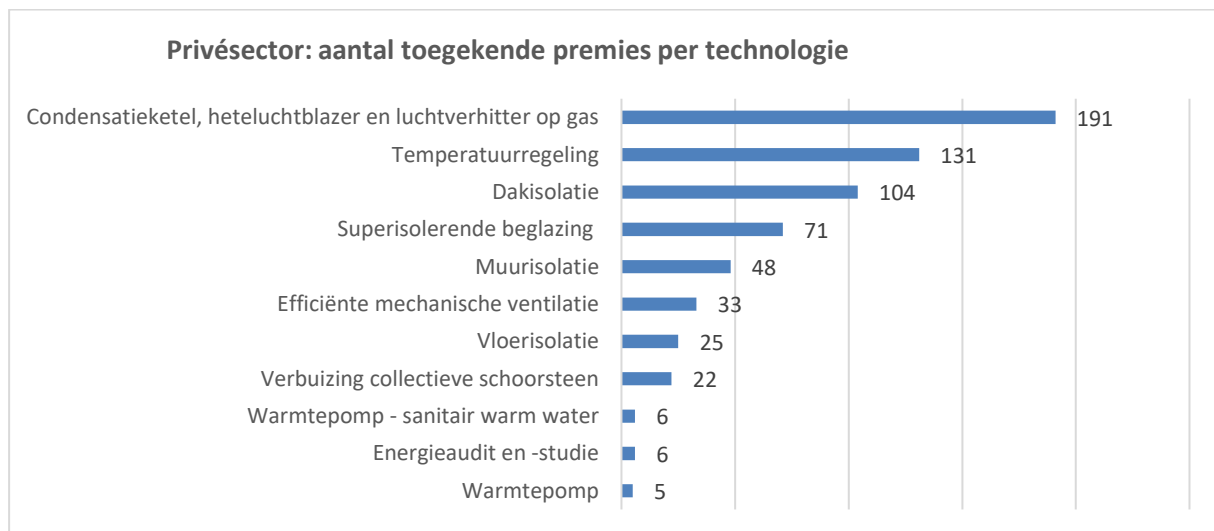
Tabel 9 - Premies toegekend aan de privésector

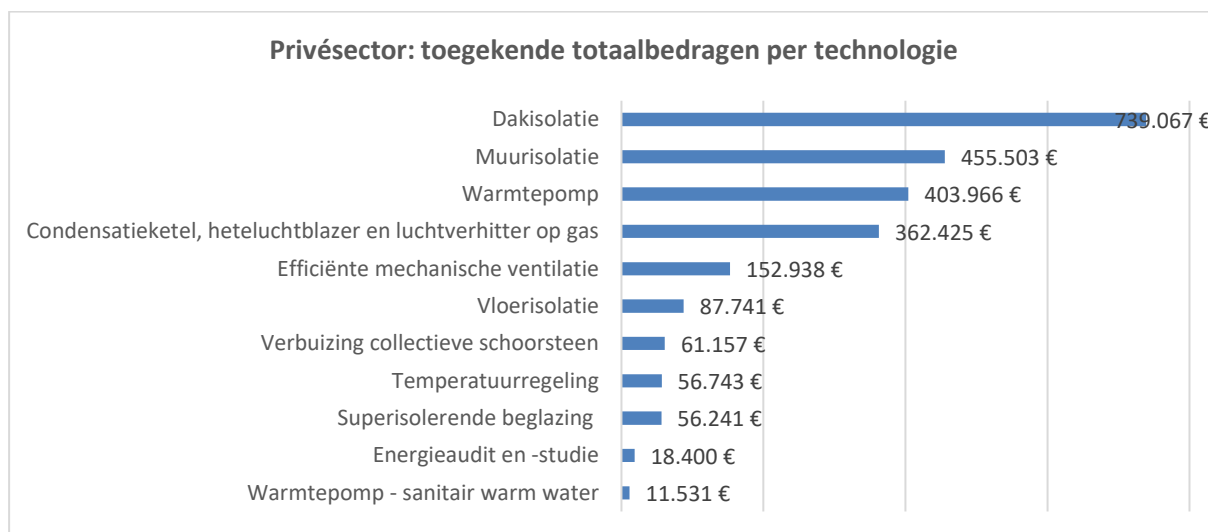
Privésector	Aantal toegekende premies		Toegekend totaalbedrag	
	#	%	€	%
Vrije school	18	3%	€ 220.473	9%
Privébedrijf	624	97%	€ 2.185.238	91%
Totaal	642		€ 2.405.711	

De meerderheidscategorie van de privébedrijven omvat vastgoedkantoren (die premies aanvragen voor alle types van gebouwen, waaronder residentiële gebouwen) en bedrijven die hun eigen gebouwen laten renoveren of bouwen.

4.4.2 TECHNOLOGISCHE KEUZE: VERDELING VERGELIJKBAAR MET DIE VAN DE ANDERE SECTOREN

Afbeelding 11 - Aantal premies toegekend aan de privésector, gerangschikt volgens technologie

Afbeelding 12 - Premiebedragen toegekend aan de privésector, gerangschikt volgens technologie

Hoewel het vaakst toegekend (30%), neemt de premie voor verwarmingsketels slechts 15% van het bedrag voor haar rekening. Op de tweede plaats staat de temperatuurregeling (20% in aantallen), die in termen van bedragen een vrij beperkt aandeel heeft, nl. amper 2%. Op de derde plaats in aantallen staan de premies voor dakisolatie, met 104 premies. Deze staan echter op de eerste plaats qua bedrag, goed voor 31% van het toegekende totaalbedrag.

4.4.3 FUNCTIES EN TYPES VAN GEBOUWEN: APPARTEMENTSGEBOUWEN HET MEEST GESUBSIDIEERD

87% van het totaal van premies toegekend aan de privésector is bedoeld voor woningen, een verderzetting van de evolutie van 2019 ten opzichte van 2018 (respectievelijk 84% en 75%).

Tabel 10 - Opsplitsing van de aan de privésector toegekende premies in functie van het type van begunstigd gebouw

Privésector	Aantal toegekende premies		Toegekend totaalbedrag	
	#	%	€	%
Eengezinswoning	84	13%	€ 133.129	6%
Appartementsgebouw	476	74%	€ 1.611.985	67%
Niet-residentieel gebouw	82	13%	€ 660.597	27%
Totaal	642		€ 2.405.711	

4.5 VZW'S ONDER DE LOEP

4.5.1 AANVRAGEN VAN VZW'S: ALGEMENE RESULTATEN

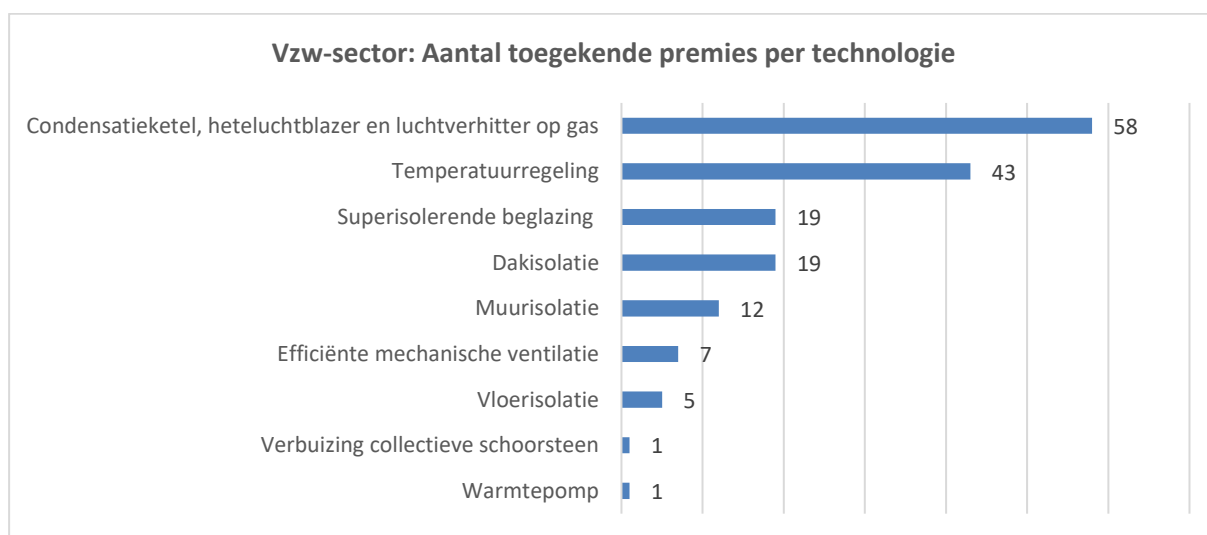
Het aantal premies voor vzw's is ten opzichte van vorig jaar licht gedaald, terwijl het toegekende bedrag licht is gestegen. De premies voor deze sector betreffen vooral SVK's (65 aanvragen) en particuliere vzw's.

Tabel 11 - Premies aan vzw's

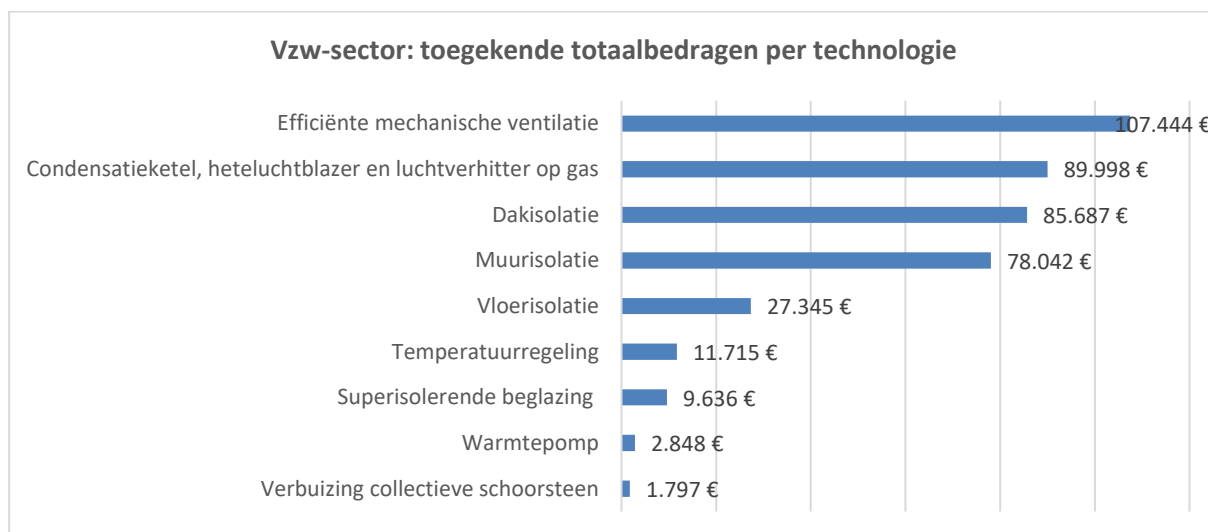
Vzw-sector	Toegekende premies	
	#	€
Vzw	165	€ 414.512

4.5.2 KEUZE VAN TECHNOLOGIE:

Afbeelding 13 - Aantal premies toegekend aan vzw's, gerangschikt volgens technologie

De premie verwarmingsketels komt op nummer één te staan, en bevestigt de trend in de andere sectoren. Ze vertegenwoordigt meer dan een derde van het totaal aan toegekende premies. Vervolgens komen de premies voor temperatuurregeling en superisolerende beglazing (respectievelijk 26 en 12%).

Afbeelding 14 - Premiebedragen toegekend aan vzw's, gerangschikt volgens technologie

Op het vlak van bedragen staat de efficiënte mechanische ventilatie op kop (26%) gevolgd door de premie voor condensatieketels (22%). Dakisolatie staat op de derde plaats, met een aandeel van 21% van het toegekende bedrag voor deze sector.

4.5.3 FUNCTIES EN SOORTEN VAN GEBOUWEN: DE MEERDERHEID VAN HET BEDRAG VOOR WOONEENHEDEN

Tabel 12 - Opsplitsing van de aan vzw's toegekende premies in functie van het type van begunstigd gebouw

Vzw-sector	Aantal toegekende premies		Toegekend totaalbedrag	
	#	%	€	%
Eengezinswoning	25	15%	€ 26.923	7%
Appartementsgebouw	87	53%	€ 161.730	39%
Niet-residentiële gebouw	53	32%	€ 225.859	54%
Totaal	165		€ 414.512	

In 2019 stelden we vast dat de residentiële sector zich aftekende zowel in aantallen als bedragen. Dit is opnieuw het geval in 2020 op het vlak van aantallen, de premies worden nog steeds hoofdzakelijk toegekend voor wooneenheden (68%). Op het vlak van bedrag zien we echter dat een kleine meerderheid naar de niet-residentiële sector gaat (54%).

5. WIE KRIJGT DE PREMIES? DOORLICHTING PER INKOMENSCATEGORIE

5.1 CATEGORIEËN DIE UITGEBREID WORDEN NAAR ALLE DOELGROEPEN

In de onderstaande tabel worden de vier eerder geanalyseerde sectoren weergegeven, waarbij mede-eigendommen uit de sector gezinnen worden geëxtraheerd om de aan hen toegekende premies te benadrukken. Deze tabel geeft de opsplitsing per inkomenscategorie van het aantal en het bedrag van de toegekende premies weer.

Het is duidelijk dat 2/3 van het totale toegekende bedrag naar categorie C gaat. In deze categorie gaat bijna 3/4 van het bedrag naar huishoudens, inclusief mede-eigendommen.

gezinnen komen in aanmerking voor de drie

Tabel 13 - Opsplitsing van het bedrag en aantal premies aan de verschillende sectoren per inkomenscategorie

Inkomens-categorie	Basis - categorie A		Gemiddelde inkomens - Categorie B		Lage inkomens - categorie C	
	#	€	#	€	#	€
Gezin	3.962	3.874.779	1.948	€ 2.211.585	4.300	€ 5.962.486
Mede-eigendom					691	€ 5.188.558
Openbaar	116	€ 158.285			1.156	€ 3.528.827
Privé	555	€ 1.753.662			87	€ 652.049
Vzw	50	€ 66.452			115	€ 348.060
Totaal	4.683	€ 5.853.178	1.948	€ 2.211.585	6.349	€ 15.679.980

De openbare sector, de privésector en de vzw's worden standaard tot de basiscategorie gerekend.

De doelgroepen (collectiviteiten, mede-eigendommen, SIKB's, Woningfondsen, OVM's, ...) ontvangen automatisch verhoogde premies in de lage-inkomenscategorie.

De aan categorie C verbonden bedragen richten zich ook tot overheidsinstellingen wier opdracht het is om bij te dragen tot het ter beschikking stellen van huisvesting aan huishoudens met een gemiddeld en/of laag inkomen, en om deze huisvesting te beheren: SVK's, OVM's en Woningfondsen.

5.2 HET AANTAL PREMIES EN DE PREMIEBEDRAGEN BIJ DE PRIORITAIRE DOELGROEPEN ZIJN IN DUIDELIJK STIJGENDE LIJN.

In 2016 besloot de Brusselse Regering drie doelgroepen te bevoordelen - collectiviteiten (school, crèche, ...), mede-eigendommen en eigenaars-verhuurders - door ze gelijk te schakelen met categorie C.

Het aantal aanvragen van **eigenaars-verhuurders**, in 2019 licht gedaald tegenover het voorgaande jaar (-10%), stijgt sterk in zowel aantal (+80%) als bedrag (+93%).

De **mede-eigendommen** blijven stabiel groeien met meer dan 27% in vergelijking met 2019 in het aantal toegekende premies en met meer dan 24% in bedragen.

De premies toegekend aan **collectiviteiten**, verdubbeld tussen 2019 en 2018, zetten dit jaar hun stijging verder en zijn goed voor 35% in aantallen en 18% in toegekende bedragen.

Tabel 14 - Verdeling van het bedrag en van het aantal toegekende premies voor doelgroepen (voorkeurscategorie)

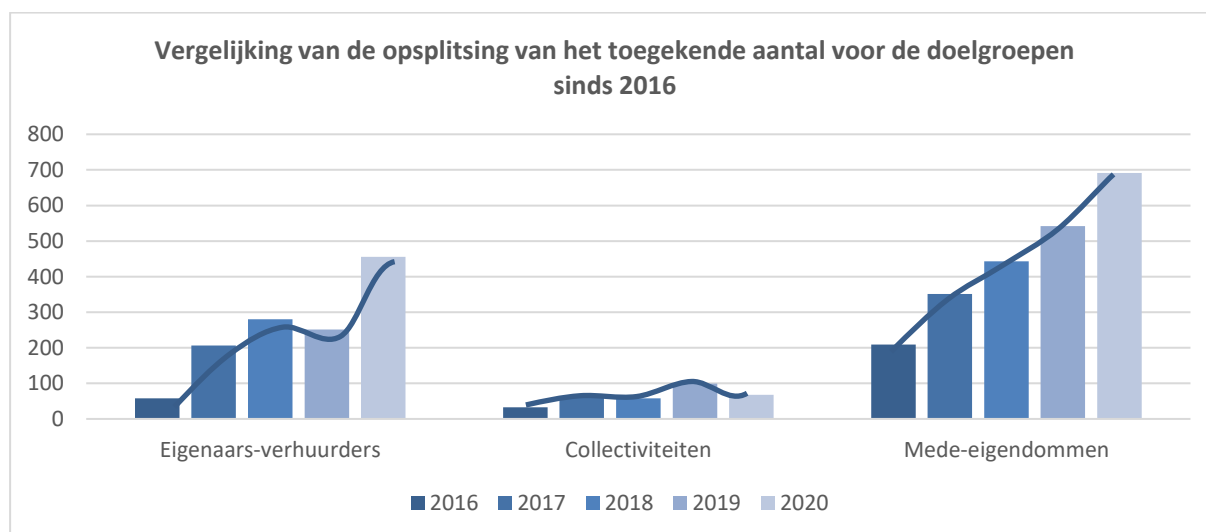
Doelgroepen	Sector	Aantal	Bedrag
Eigenaars-verhuurders	Gezin	456	€ 877.182
Mede-eigendommen		691	€ 5.188.558
Collectiviteiten	Openbaar	15	€ 323.980
	Privé	23	€ 402.439
	Vzw	30	€ 173.443
Totaal		1.215	€ 6.965.602

In het totaal werd er bijna € 7 miljoen toegekend aan deze doelgroepen, wat neerkomt op ongeveer 29% van het toegekende totaalbudget. In 2019 bedroeg het aandeel van het toegekende bedrag voor die doelgroepen 35% van het totaalbedrag.

Als we kijken naar het aantal premies dat sinds 2016 is toegekend, zien we dat de stijging vooral sterk is voor de doelgroep van de mede-eigendommen. De stijging blijft jaar op jaar stabiel. We stellen ook vast dat de stijging van het aantal premies toegekend aan verenigingen van mede-eigenaars overeenkomst met een stijging van het aantal verenigingen van mede-eigenaars dat de premies geniet (536 in 2020, 437 in 2019 en 467 in 2018).

Wat betreft de eigenaars-verhuurder zien, na een lichte daling in 2019, opnieuw een toenemende trend in 2020. Voor de collectiviteiten blijft het aantal toegekende premies gelijkaardig van jaar tot jaar.

Afbeelding 15 - Vergelijking van de opsplitsing van het toegekende aantal voor de doelgroepen sinds 2016

Om het extra bedrag te berekenen dat ontvangen zou zijn per doelgroep, moet het werkelijk gestorte bedrag verminderd worden met het bedrag dat zou toegekend zijn zonder de invoering van de automatische toegang tot categorie C. In 2019 en 2018 bedroeg de stijging 60% ten opzichte van het voorgaande jaar. In 2020 was er maar een stijging van 22% ten opzichte van 2019, wat neerkomt op een som van ongeveer € 2,8 miljoen.

Deze toename betekent dat het opnemen van de nieuwe doelgroepen in categorie C sinds ze in het leven werden geroepen wel degelijk het bedoelde effect heeft.

Tabel 15 – Voor doelgroepen toegekend bedrag en verschil in categorie A

Doelgroepen	Bedrag dat ontvangen zou zijn zonder de doelgroepinvoering (in categorie A)	Werkelijk ontvangen bedrag (in categorie C)	Vershil
Collectiviteiten	€ 484.075	€ 899.863	€ 415.787
Mede-eigendommen	€ 3.212.222	€ 5.188.558	€ 1.976.335
Eigenaars-verhuurders	€ 524.102	€ 877.182	€ 353.079
			€ 2.745.202

5.3 DE GEZINNEN ONDER DE LOEP

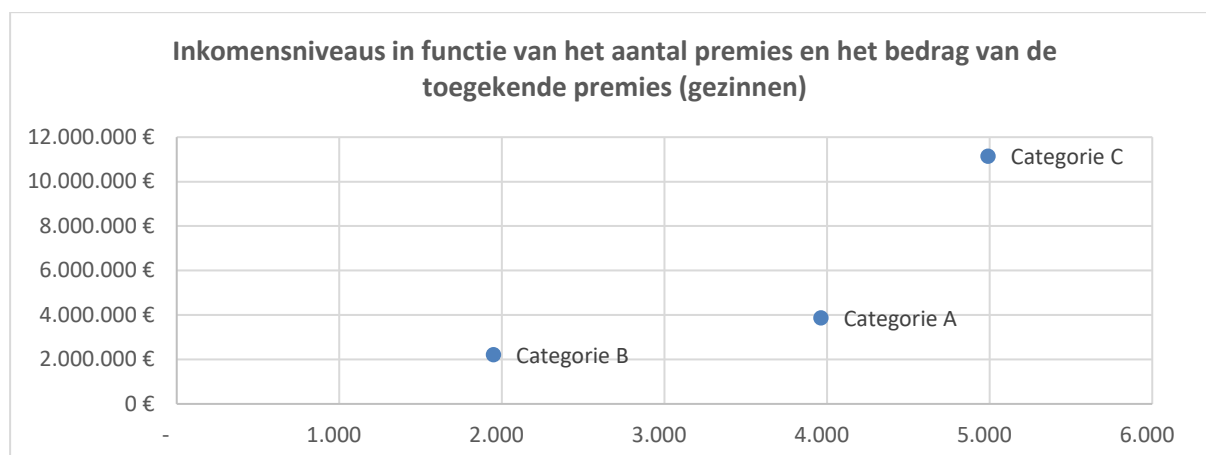
5.3.1 ALGEMEEN

Over de afgelopen drie jaar wordt een trend vastgesteld naar een toename van het gemiddelde bedrag in categorie C, waardoor de kloof met andere inkomenscategorieën groter is geworden. Het gemiddelde bedrag, zonder onderscheid naar inkomenscategorie, is de afgelopen drie jaar gestaag toegenomen.

Tabel 16 - Premies aan gezinnen opgesplitst per inkomenscategorie: aantallen en totaalbedragen

Inkomenscategor ie	Aantal toegekende premies	Toegekend totaalbedrag	Gemiddeld bedrag 2020	Gemiddeld bedrag 2019	Gemiddeld bedrag 2018
Categorie A - basis	3.962	€ 3.874.779	€ 978	€ 855	€ 839
Categorie B - gemiddelde inkomens	1.948	€ 2.211.585	€ 1.135	€ 1.027	€ 956
Categorie C - lage inkomens	4.991	€ 11.151.044	€ 2.234	€ 2.171	€ 1.843
Totaal	10.901	€ 17.237.408	€ 1.581	€ 1.485	€ 1.283

De volgende grafiek geeft de inkomenscategorieën van de huishoudens weer in functie van het aantal premies en de toegekende bedragen. Hieruit blijkt duidelijk dat de premies vooral worden toegekend in de categorieën A en C. Opvallend is dat hoewel beide categorieën relatief dicht bij elkaar liggen in termen van aantal toegekende premies, het toegekende bedrag in categorie C meer dan dubbel zo hoog is als het in categorie A toegekende bedrag.

Afbeelding 16 - Inkomensniveaus op basis van het aantal premies en het bedrag van de toegekende premies (gezinnen)

5.3.2 TECHNOLOGISCHE KEUZE VAN DE GEZINNEN

Premiegroep 'A - studies' houdt geen rekening met de inkomenscategorie van de aanvrager en bestaat dus standaard uit slechts één categorie en kan enkel bij categorie A kan worden gerekend. Premiegroepen 'B - Isolatie en ventilatie' en 'C - Verwarming' worden verdeeld over de drie inkomenscategorieën. Sommige premies komen echter vaker voor in categorie C, zoals gezamenlijke verbuizing, dakisolatie, ventilatie en muurisolatie.

Tabel 17 - Detail van de premies per inkomenscategorie

Type premie			Aantal premies				%		
			A	B	C	Totaal	A	B	C
A	A1	Energieaudit	4			4	100%		
B	B1	Dakisolatie	487	285	706	1.478	33%	19%	48%
	B2	Muurisolatie	239	147	339	725	33%	20%	47%
	B3	Vloerisolatie	106	71	98	275	38%	26%	36%
	B4	Superisolerende beglazing	603	324	747	1.674	36%	19%	45%
	B5	Efficiënte mechanische ventilatie	91	56	84	231	39%	24%	37%
C	C1	Verwarmingsetel	1.404	581	1.499	3.484	40%	17%	43%
	C3	Temperatuurregeling	971	459	1.173	2.603	37%	18%	45%
	C4	Warmtepomp Verwarming	4	2	6	12	33%	17%	50%
	C5	Warmtepomp - sanitair warm water	23	13	19	55	42%	24%	34%
	C6	Gezamenlijke verbuizing	27	9	135	171	16%	5%	79%
	C7	Zonneboiler	2	0	2	4	50%	0%	50%
	C8	Periodieke EPB-controle			180	180			100%
	BMW		1	1	3	5	20%	20%	60%
Totaal			3.962	1.948	4.991	10.901	36%	18%	46%

6. DE (INDIVIDUELE EN COLLECTIEVE) WONING ONDER DE LOEP

6.1 ALGEMENE RESULTATEN

De 'dekkingsgraad' is de verhouding tussen het bedrag van de toegekende premie en de overeenkomstige investering die de aanvrager aanduidt of die bepaald wordt op basis van de voorgelegde facturen en offertes. Het betreft een eenvoudige berekening die niet alle energiebesparingen weergeeft die het premiesysteem oplevert (de terugverdiengraad van de investering).

Tabel 18 - Woningpremies: dekkingsgraad

Woning - Werken (uitgezonderd premie A en premie C8)				
Aantal premies	Toegekend totaalbedrag	Totaalbedrag investeringen aanmerking komen	van die de in	Dekkkingsgraad
12.600	€ 22.334.963	€ 90.875.611		25%

Het betreft dus niet de totale investering in de werken, maar het deel waarmee rekening wordt gehouden bij de berekening van het premiebedrag. Dit cijfer is ook gebaseerd op de gegevens die de aanvrager verstrekt of die intern berekend worden op basis van de informatie die te vinden is op de offertes, de vorderingsstaten en/of de facturen. Het is niet altijd mogelijk om een precieze berekening te maken of om de juiste informatie te verkrijgen van de aanvrager.

6.2 DE BOUWPLAATSEN: HOEVEEL BOUWPLAATSEN ZIJN BIJ DE PREMIES BETROKKEN?

De bouwplaatsen worden gedefinieerd door het adres van de werken dat wordt opgegeven in de premieaanvragen. Elke bouwplaats kan meerdere premies ontvangen en de invoering van deze meervoudige dossiers wordt vergemakkelijkt door de invoering van het enig formulier in 2018. In 2020 stemmen de 12.600 uitgekeerde premies overeen met 7.148 bouwplaatsen (gegevens voor woningen - werkzaamheden), t.o.v. 5.947 in 2019 en 5.868 in 2018. Deze premies waren goed voor een totaalbedrag van € 22.334.963.

Tussen 2016 en 2018 nam het aantal bouwplaatsen af, met name als gevolg van het verdwijnen van een aanzienlijk aantal beschikbare premies. In 2018 was het aantal bouwplaatsen dat één of meer premies ontving er dus sterk op vooruitgegaan. Deze toename zet zich nog sterker verder in 2019.

Blijven we bij de cijfers over bouwplaatsen en het aantal verbonden premies, zien we op 7.148 getelde plaatsen dat:

- 52% van de bouwplaatsen gekoppeld zijn aan een enkel premieaanvraagdossier (1 type werkzaamheden);
- 36% van de bouwplaatsen gekoppeld zijn aan 2 premieaanvraagdossiers;
- 12% van de bouwplaatsen gekoppeld zijn aan 3 premieaanvraagdossiers.

7. WAAR ZIJN DE ENERGIEPREMIES WERKZAAM? DE PREMIES IN DE GEMEENTEN EN IN RVOHR-ZONES

7.1 ALGEMENE RESULTATEN

Tabel 19 - Aantal premies en toegekend totaalbedrag per gemeente

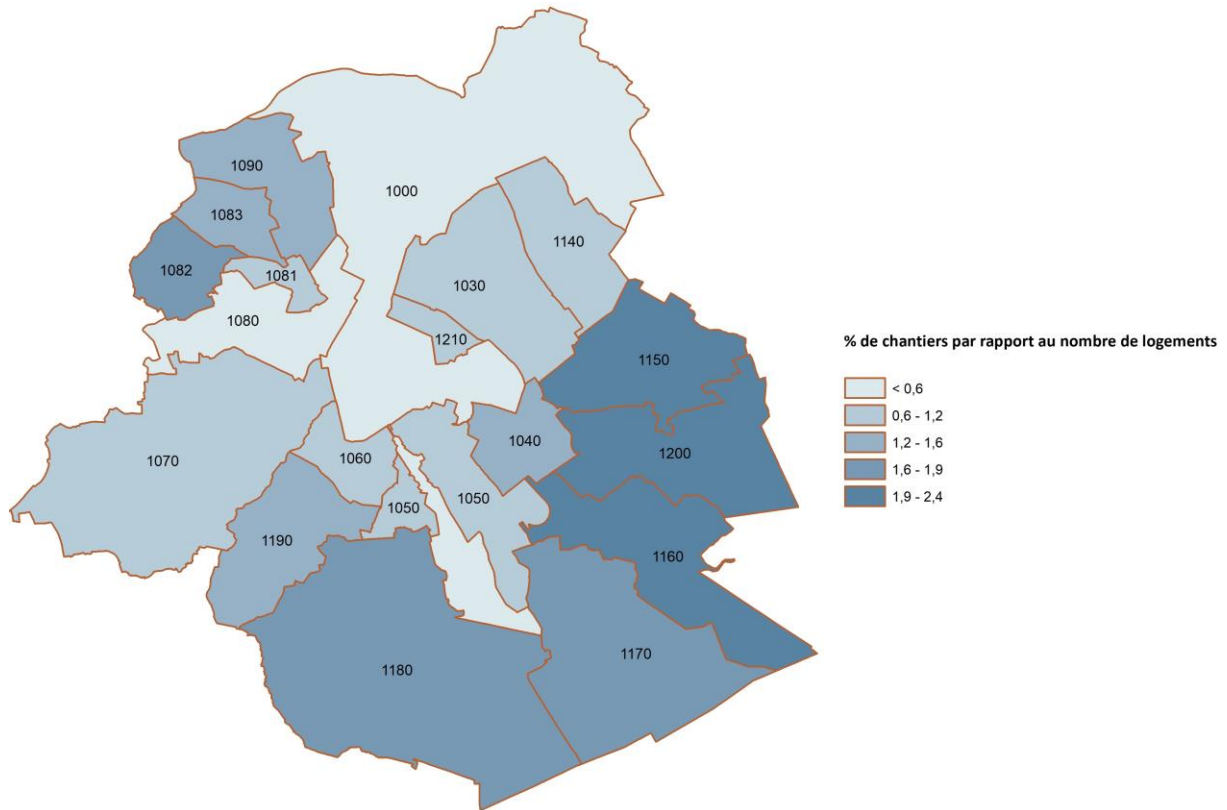
Gemeente	Aantal toegekende premies	Toegekend totaalbedrag
Anderlecht (1070)	853	€ 1.841.309
Oudergem (1160)	723	€ 1.162.305
Sint-Agatha-Berchem (1082)	302	€ 457.095
Brussel (1000)	1.073	€ 1.864.394
Etterbeek (1040)	659	€ 1.274.235
Evere (1140)	326	€ 473.864
Vorst (1190)	788	€ 1.106.663
Ganshoren (1083)	287	€ 426.038
Elsene (1050)	894	€ 1.676.320
Jette (1090)	676	€ 1.146.560
Koekelberg (1081)	171	€ 768.846
Sint-Jans-Molenbeek (1080)	466	€ 1.322.909
Sint-Gillis (1060)	567	€ 962.198
Sint-Joost-ten-Node (1210)	293	€ 490.701
Schaarbeek (1030)	1.212	€ 1.940.112
Ukkel (1180)	1.408	€ 2.404.738
Watermaal-Bosvoorde (1170)	446	€ 695.619
Sint-Lambrechts-Woluwe (1200)	1.041	€ 1.996.628
Sint-Pieters-Woluwe (1150)	795	€ 1.734.209
Totaal	12.980	€ 23.744.743

7.2 ENERGIEPREMIES VOOR WONINGEN IN GEMEENTEN

In verhouding tot het aantal woningen op het gemeentelijk grondgebied zijn de werkzaamheden aan woningen die energieprijzen genieten talrijker in de gemeenten van de tweede stadskroon, net als in de voorgaande jaren.

Afbeelding 17 - Opsplitsing van de werken aan woningen die energieprijzen genieten in functie van de woningvoorraad per gemeente

Net als de vorige jaren stellen we vast dat ongeveer 1,2% van de woningen van het Gewest dit jaar één of meer premies heeft ontvangen.

7.3 ENERGIEPREMIES EN RVOHR-ZONE

In begrotingsjaar 2020 werd ongeveer 29% van de energiepremies uitgekeerd voor woningen in een RVOHR-zone, waar ook een bonus van kracht is. Er werd in totaal € 6.853.211 aan premies uitgekeerd, wat 29% van het totale aantal premies voor woningen vertegenwoordigt.

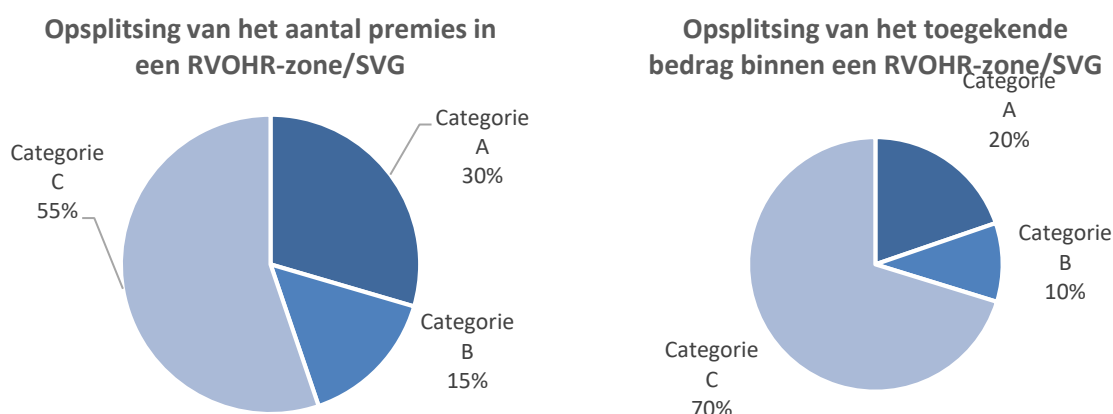
Tabel 20 - Opsplitsing van het budget 2019 per gemeente en percentage met RVOHR-bonus

Gemeente	Totaalbedrag	Waarvan premiebedrag met RVOHR-bonus	
Anderlecht	€ 1.841.309	€ 783.297	43%
Oudergem	€ 1.162.305	€ 78.540	7%
Sint-Agatha-Berchem	€ 457.095	€ 16.426	4%
Brussel	€ 1.864.394	€ 920.468	49%
Etterbeek	€ 1.274.235	€ 490.734	39%
Evere	€ 473.864	€ 143.055	30%
Vorst	€ 1.106.663	€ 402.476	36%
Ganshoren	€ 426.038	€ 45.955	11%
Elsene	€ 1.676.320	€ 481.078	29%
Jette	€ 1.146.560	€ 433.952	38%
Koekelberg	€ 768.846	€ 62.509	8%
Sint-Jans-Molenbeek	€ 1.322.909	€ 544.064	41%
Sint-Gillis	€ 962.198	€ 725.501	75%
Sint-Joost-ten-Node	€ 490.701	€ 479.501	98%
Schaarbeek	€ 1.940.112	€ 1.153.214	59%
Ukkel	€ 2.404.738	€ 91.622	4%
Watermaal-Bosvoorde	€ 695.619	-	-
Sint-Lambrechts-Woluwe	€ 1.996.628	€ 818	<1%
Sint-Pieters-Woluwe	€ 1.734.209	-	-
	€ 23.744.743	€ 6.853.211	

Bedrag RVOHR-bonus: € 623.019

De RVOHR-bonus waarbij de inwoners van een dergelijk gebied 10% extra krijgen, is van toepassing op ongeveer 29% van de aanvragen. De bonus zelf daarentegen vertegenwoordigt maar iets minder dan 3% van het totaalbudget, iets meer dan de voorbije jaren.

Afbeelding 18 - Premies toegekend in functie van de RVOHR-zone/SVG per inkomenscategorie

DEEL II: ANALYSE VAN HET AANTAL INGEDIENDE DOSSIERS VOOR 2020 EN HET ADMINISTRATIEVE BEHEER VAN HET PREMIESTELSEL

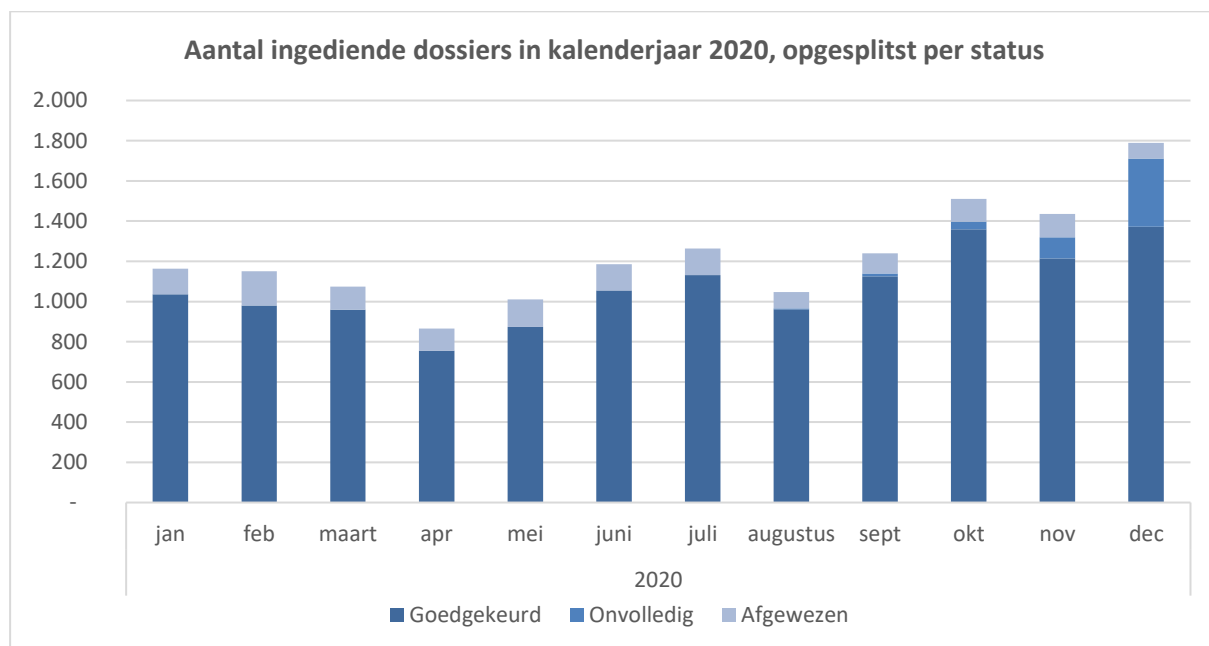
In dit deel analyseren we de stadia die de premies doorlopen, vanaf het indienen van de aanvraag bij het departement dat belast is met het beheer van de energiepremies tot de betaling door de GOB na de validatie van de dossiers door de dienst subsidies. Deze verschillende analyses zijn gericht op:

- de indieningsgraad;
- de behandelingsgraad;
- de betalingsgraad;
- de klachtengraad.

1. ANALYSE VAN DE INDIENINGSGRAAD

De indieningsgraad komt overeen met het aantal per maand ingediende dossiers. Dit geeft een beeld van de algemene activiteit van de aanvragers gedurende het bestudeerde jaar.

Afbeelding 19 - Aantal ingediende dossiers in kalenderjaar 2020, opgesplitst per status

Het aantal dossiers dat in 2020 is ingediend, vertegenwoordigt een maandelijks gemiddelde van 1.200 dossiers. Dit cijfer bevestigt de stijging van de voorgaande jaren. Er waren immers gemiddeld 1.100 dossier in 2019 en 1.000 in 2018. De lopende dossiers komen overeen met alle dossiers die op 24/03/2021¹⁹ niet afgesloten zijn. Sinds de verlenging van de termijn om een dossier in te dienen tot 12

¹⁹ Datum waarop de gegevens voor de opstelling van dit rapport werden bevroren.

maanden is het aantal indieningen in de loop van het jaar stabiel gebleven, terwijl de daling in augustus verband houdt met de vakantie en het bouwverlof. December is altijd hoger dan de andere maanden omdat de aanvragers zich dan haasten om hun aanvraag in te dienen aan de voorwaarden van het lopende stelsel, hoewel dit niet wordt bepaald door de datum van indiening, maar wel door de datum van de saldfactuur van de werken.

De onderstaande tabel toont de voornaamste redenen voor de weigering van premies in 2020. Meer dan 73% heeft betrekking op het niet ontvangen van de gevraagde aanvullende documenten binnen de gestelde termijn (2 maanden). De rest is in een vergelijkbare verhouding verdeeld over de twee verschillende weigeringsgronden: weigering wegens laattijdige indiening van het premieaanvraagdossier (meer dan 12 maanden vanaf de saldfactuur van de werken) en weigering om technische of administratieve redenen.

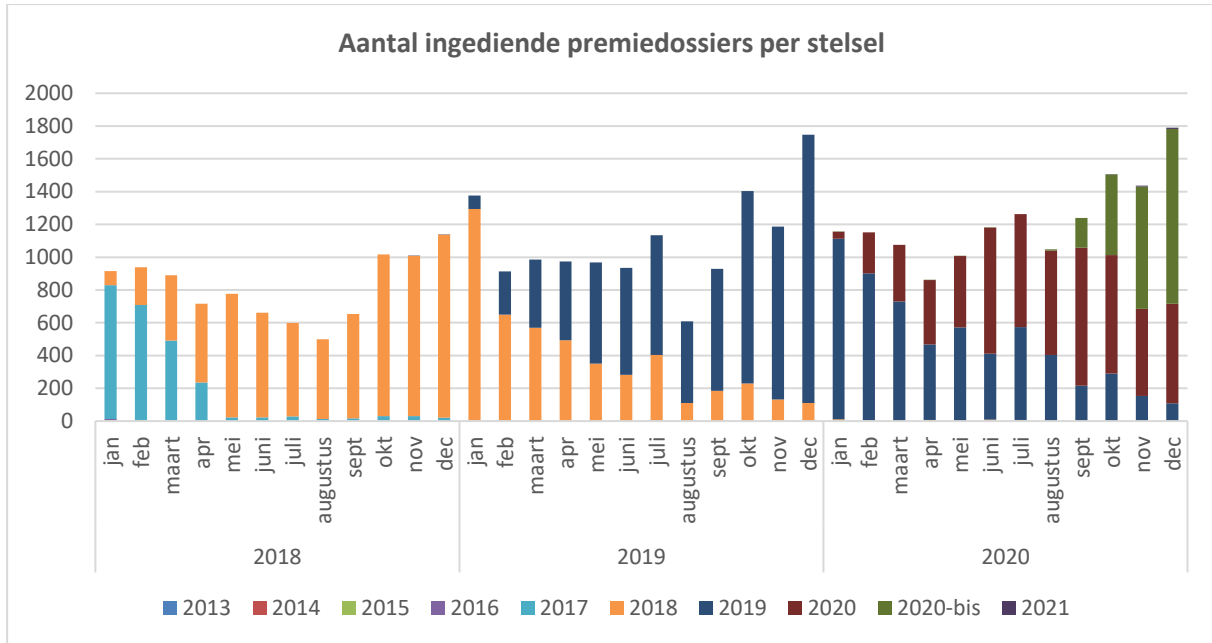
Met de verlenging van de indieningstermijn vanaf het premiestelsel 2018 stelden we vast dat het aantal dossiers dat wordt geweigerd wegens niet-naleving van de indieningstermijn, sterk is gedaald (390 dossiers in 2018 tegenover 93 in 2019). Deze trend zet zich dit jaar niet verder. Dit is met name het gevolg van talrijke premies die werden ingediend na de termijn van 12 maanden, in de hoop te kunnen steunen op de uitzonderlijke versoepelde regeling van de twee maanden extra als reactie op de gezondheidscrisis. Deze voorwaarden zijn echter strikt en een aantal dossiers is om die reden helaas geweigerd.

Tabel 21 - Voornaamste redenen van premieweigeringen in 2020

Reden van weigering	Aantal weigeringen
Geen bijkomende informatie gekregen binnen de gestelde termijn.	1.035
De premieaanvraag werd niet binnen 12 maanden volgend op de facturatedatum ingediend.	152
De premie wordt enkel toegekend voor de installatie of renovatie van een gemeenschappelijke schoorsteen met het oog op de aansluiting van individuele verwarmingsketels.	102
De premieaanvraag betreft een bedrag dat lager is dan € 50, het minimumbedrag van de energiepremie.	71
De premieaanvraag is een duplicaat van een aanvraag waarover een negatieve beslissing werd genomen.	59

Sinds de in 2016 aangekondigde stabiliteit en na een lichte daling als gevolg van de herziening van het systeem, hebben de stelseljaren de neiging om van jaar tot jaar hetzelfde indieningspatroon te volgen, waarbij het gemiddeld aantal dossiers per maand de kaap van 1.000 nauwelijks overschrijdt.

Afbeelding 20 - Aantal ingediende aanvragen per stelsel

Het is echter opvallend dat het begin en einde van het jaar vaak gepaard gaat met een hogere indieningsgraad. In 2019 stellen we een vertraging vast in de indiening van de dossiers ten gevolge van de zomervakantie, een vertraging die in oktober snel herneemt en waarbij het jaar wordt afgesloten met een indieningsgraad van meer dan 1.800 dossiers.

In 2020 is de indieningsgraad maar één keer gedaald onder de symbolische drempel van 1.000 dossiers, aan het begin van de gezondheids crisis. Daarna, vanaf mei, is de indieningsgraad opnieuw beginnen stijgen, om in december 2020 terug op een vergelijkbaar niveau te komen als het jaar voordien. Deze hoge indieningsgraad laat zich verder ook voelen in de behandelingstermijn van de dossiers door het departement Energiepremies (punt 2).

2020 - EEN GEMIDDELD MAANDBEDRAG VAN ONGEVEER 2 MILJOEN EURO

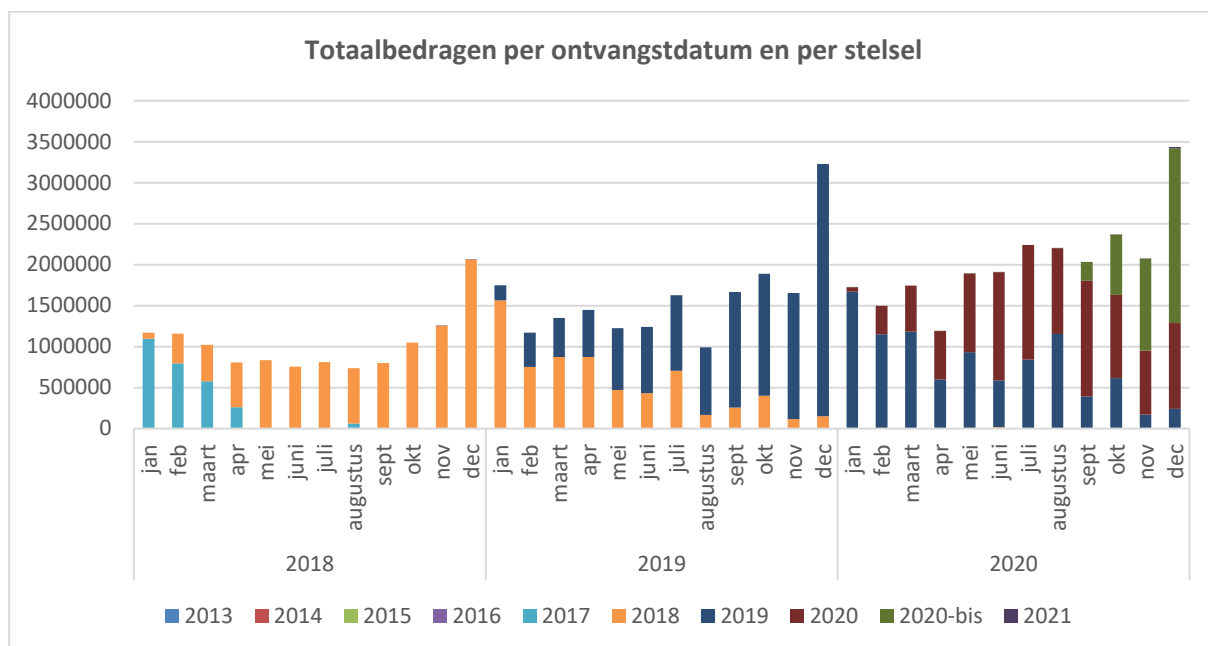
De volgende grafiek geeft de toegekende of geschatte bedragen van de ingediende dossiers van de laatste drie jaar weer, ongeacht of deze reeds toegekend of nog in behandeling zijn.

In 2018 vertoont het gemiddelde maandelijks bedrag een lichte daling t.o.v. 2017 (€ 1 miljoen t.o.v. € 1,3 miljoen). Er was een piek in december, die kan worden toegeschreven aan het feit dat aanvragers hun dossier nog snel willen indienen voor het einde van het jaar, ondanks de aankondiging van een langere indieningstermijn (12 maanden in plaats van 4 maanden).

In 2019 zakte het maandbedrag van de ingediende aanvragen nooit onder de 1 miljoen euro, met uitzondering van de maand augustus 2019, en bedroeg het gemiddeld € 1,5 miljoen per maand. De decemberpiek deed zich ook voor en komt dicht bij de € 2,5 miljoen aan ingediende aanvragen.

Voor 2020 blijven de maandbedragen hoog met gemiddeld € 2 miljoen en een piek van bijna € 3,5 miljoen in december. Dit is met name het gevolg van de invoering van de relancebonus en de verhoogde bedragen voor bepaalde premies. Deze bonus valt binnen een volledig apart stelsel genaamd '2020-bis' in de grafieken in dit deel.

Afbeelding 21 - Maandelijke totaalbedragen per ontvangstdatum en per stelsel

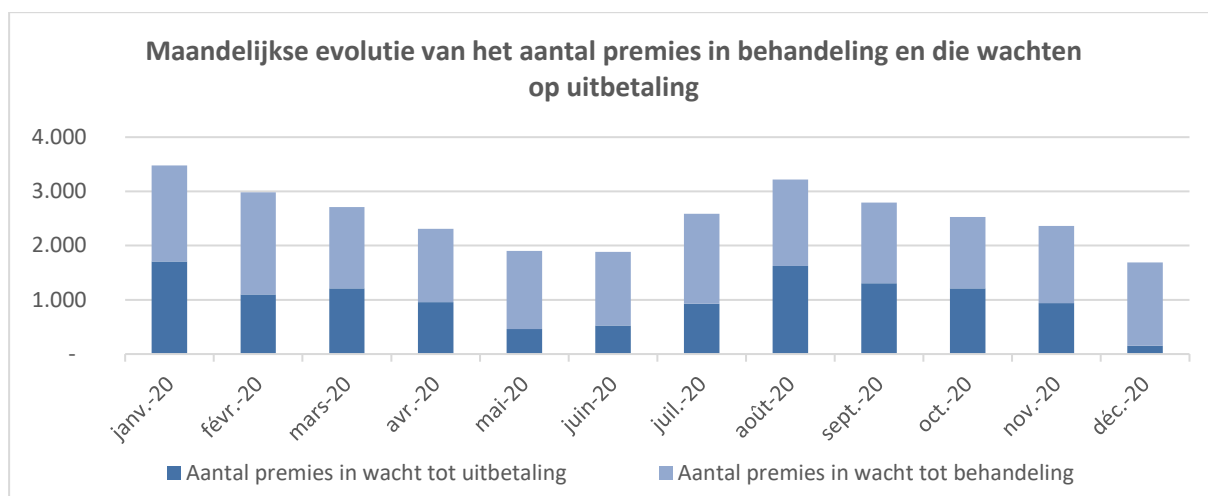
2. ANALYSE VAN DE BEHANDELINGSGRAAD

2.1 ANALYSE VAN DE DOSSIERS DIE WACHTEN OP BEHANDELING OF UITBETALING

Voor de begunstigde van de premie vormt de periode tussen de indiening van de aanvraag en de ontvangst van het goedgekeurde bedrag één geheel. Voor de premiebeheerder is deze periode opgesplitst in twee tijdstappen: de technisch-administratieve behandeling en de vastlegging/effectieve betaling. Deze splitsing wordt verklaard door het feit dat deze twee delen door twee verschillende entiteiten worden uitgevoerd: de behandeling is voor rekening van het departement Energiepremies en het beheer van de betalingen van de dienst Subsidies. Deze dienst controleert en valideert de door het departement Energiepremies toegekende bedragen en stuurt de gevalideerde betalingsborderellen naar de GOB, die de betaling uitvoert.

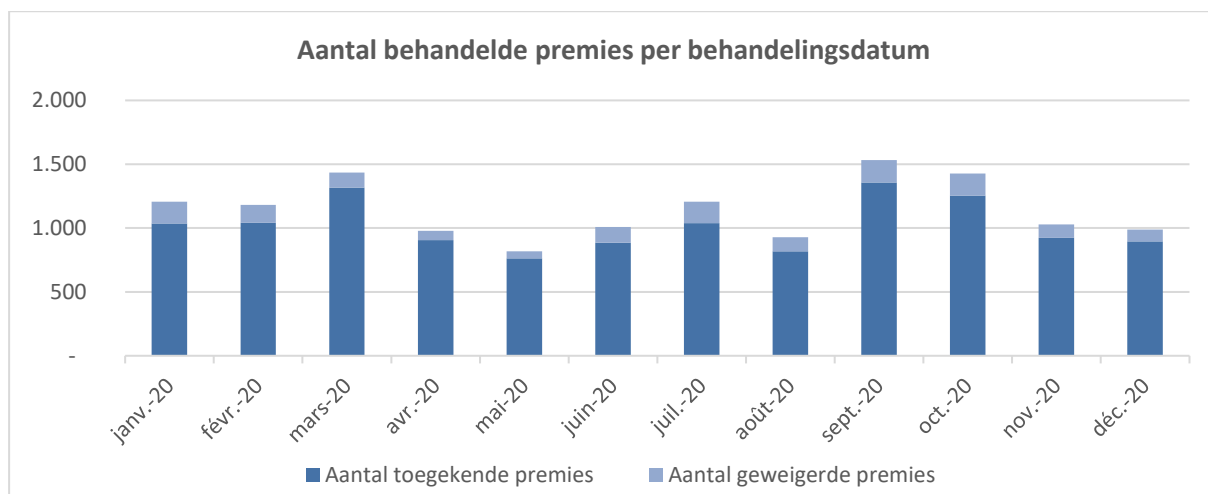
In tegenstelling tot 2019, waar de laatste 5 maanden gekenmerkt werden door een lichte stijging van het aantal premies die wachten op behandeling/uitbetaling (maandelijks maximum van ongeveer 2.000 premies), zien we in 2020 dezelfde daling als in 2018, ondanks de aanzienlijke stijging van het aantal dossiers dat op het einde van het jaar werd ingediend. Gemiddeld hebben we dit jaar 1.200 dossiers die wachten op behandeling en/of uitbetaling per maand.

Afbeelding 22 - Maandelijke evolutie van de lopende premies en de premies die wachten op uitbetaling (in aantal)

2.2 ANALYSE VAN DE AFGESLOTEN DOSSIERS

De administratieve en technische behandeling van de premies gebeurt op doorlopende wijze van 2 januari tot en met 24 december. De beoordeling van de efficiëntie van de premiebehandeling gebeurt per kalenderjaar, ongeacht het premiestelsel en de behandlungsstatus van de premies (toegekend, afgewezen of uitbetaald). In 2020 behandelde het departement Energiepremies een totaal van 13.738 premies. Het tempo waarin het departement de premieaanvragen verwerkt, ligt gemiddeld rond de 1.150 premies per maand in 2020, wat een lichte stijging betekent ten opzichte van de voorgaande jaren (1.000 in 2019 en 830 in 2018).

Afbeelding 23 - Aantal behandelde premies per behandlungsdatum

Van jaar tot jaar stellen we vast dat in het eerste trimester doorgaans de dossiers worden behandeld die op het einde van het voorgaande jaar of het begin van het lopende jaar werden ingediend. 2020 is een bijzonder jaar want we stellen een uitzonderlijke daling vast in de loop van de maanden april en mei. Daarna is het aantal dossiers opnieuw geleidelijk gestegen om terug het normale niveau te bereiken. We stellen ook een lichte stijging van in september en oktober, naar aanleiding van het bouwverlof.

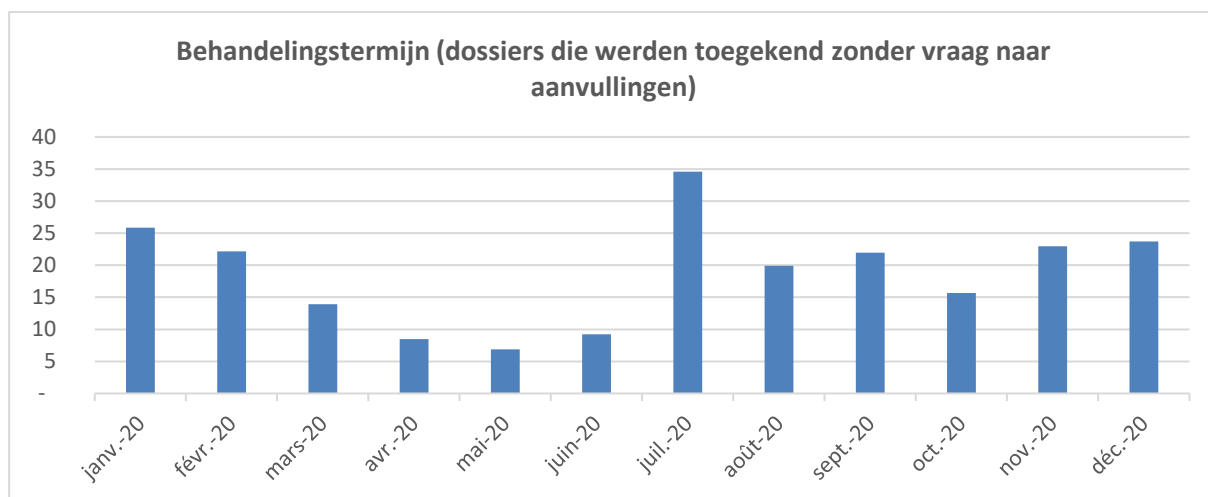
3. ANALYSE VAN DE BEHANDELINGSTERMIJN

De behandelingstermijn is de tijd tussen de indieningsdatum en de beslissingsdatum. In een normale periode moet een beslissing met betrekking tot een energiepremieaanvraag worden genomen binnen een termijn van 60 dagen na de datum waarop Leefmilieu Brussel de aanvraag ontvangt, in overeenstemming met de termijn die wordt gedefinieerd in het besluit.

Als het dossier evenwel onvolledig is, dan gaat er een brief uit met de ontbrekende elementen. Op dat ogenblik wordt de termijn van 60 dagen opgeschort. Ze gaat slechts weer in bij de ontvangst van de aanvullende informatie, tot aan de behandeling ervan.

Net als in 2019 waren er grote schommelingen in de behandelingstijd, afhankelijk van het aantal ingediende dossiers. Anders dan de voorgaande jaren, waar de behandeling van een volledig dossier (dat geen vraag om aanvullende informatie vereiste) nooit langer dan 16 dagen duurt, bedroeg de gemiddelde behandelingstermijn in 2020 16 dagen met een maximum van 35 dagen. Het gemiddelde in 2019 was 10 dagen en in 2018 was dit 19 dagen.

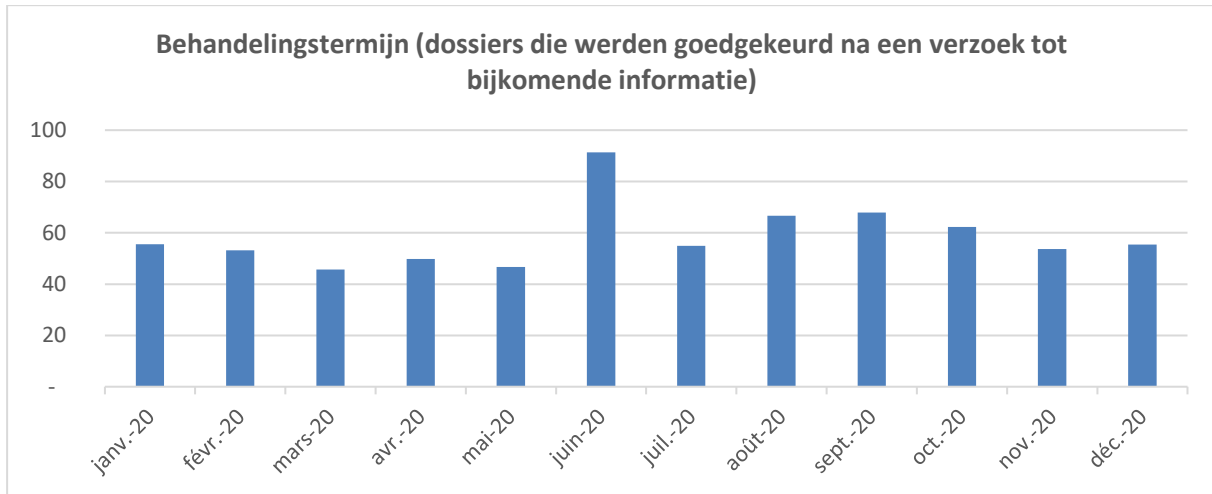
Afbeelding 24 - Behandelingstermijn (dossiers die werden toegekend zonder vraag naar aanvullingen)

Sommige dossiers moeten echter tijdens de behandeling ervan een procedure voor het aanvragen van aanvullende informatie doorlopen. Dit betreft ongeveer 53% van de dossiers.

De onderstaande grafiek houdt geen rekening met de opschorting van termijn tussen het verzoek om bijkomende informatie en de ontvangst ervan, maar geeft de termijn weer tussen de indiening van de dossiers en de uiteindelijke beslissing. Dit verklaart waarom de algemene termijn 60 dagen kan overschrijden.

Afbeelding 25 - Behandelingstermijn (dossiers die werden goedgekeurd na een verzoek tot bijkomende informatie)

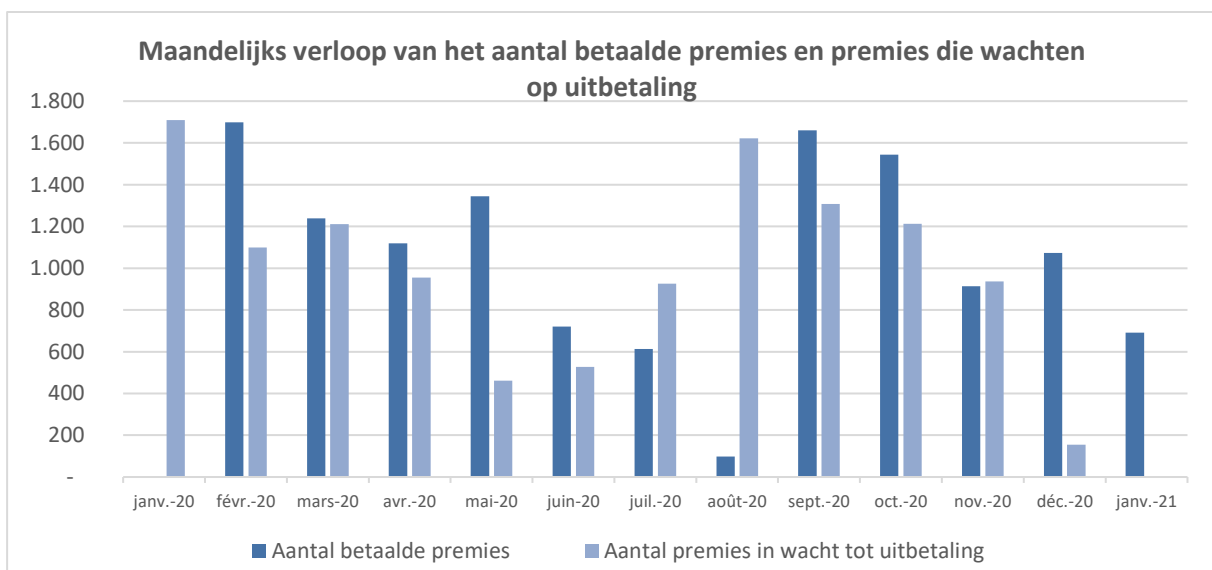
In dit geval schommelt de behandelingstermijn tussen 50 en 70 dagen gedurende het hele jaar, behalve de piek van 91 dagen in de maand juni. Deze termijn kan worden verklaard door het feit dat veel aanvragers een termijnverlenging hebben gevraagd om de verzochte aanvullingen te verstrekken, gelet op de periodes waarin lockdownmaatregelen van kracht waren. De totale behandelingstermijn van de premie is gestegen van 15 dagen tot 1 maand.

Het jaargemiddelde is 59 dagen voor de behandeling van dossiers die een vraag tot aanvulling vereisten, tegenover 43 dagen in 2019.

4. ANALYSE VAN DE BETALINGSGRAAD

Het werk van het departement Energiepremies is afgelopen zodra er een eindbeslissing wordt genomen over een bepaald dossier. De dienst subsidies neemt het dan over. De volgende grafiek geeft een overzicht van de uitbetaalde dossiers en de dossiers die wachten op uitbetaling die door deze dienst in de loop van het jaar werden gevalideerd.

Afbeelding 26 - Maandelijks verloop van de uitbetaling van de premies

In januari 2020 werd geen enkele premie uitbetaald. De betalingen beginnen in februari voor premies lager dan € 3.100. Dit verklaart waarom bijna 1.100 premies nog wachten op uitbetaling. Er zal nog moeten worden gewacht tot eind april tot het interministeriële protocolakkoord door de Inspectie van Financiën in voege treedt. De eerste uitbetalingen van bedragen hoger dan € 3.100 vonden plaats medio mei.

Het lage aantal uitbetaalde premies in augustus is het gevolg van de toepassing van bewarende maatregelen op het beschikbare budget. Na een begrotingsaanpassing en de invoering van een overdrachtsbesluit werd deze situatie verholpen.

De betalingen op de begroting 2020 zijn dit jaar geboekt tot januari 2021, wanneer 692 premies werden uitgekeerd.

5. ANALYSE VAN DE KLACHTENGRAAD

In 2020 behandelde het departement Energiepremies 13.738 premies. De dienst technisch beheer en klachtenbeheer heeft tijdens het kalenderjaar 179 klachten gekregen die verband hielden met afgesloten dossiers. Dit aantal vertegenwoordigt een daling van ongeveer 22% ten opzichte van vorig jaar. 1,3% van de behandelde premies geeft dit jaar aanleiding tot een klacht, tegenover 2% vorig jaar.

De belangrijkste klachten waren:

- een betwisting van een afwijzing van een premieaanvraag;
- een betwisting van een toegekend bedrag.

Van de 179 ingediende klachten hebben er 116 (65%) geleid tot het heropenen van het dossier ten gunste van de aanvrager. De overige klachten werden als ongegrond afgewezen om de volgende redenen:

1. de premieaanvraag werd te laat opgestuurd of de bijkomende informatie werd niet binnen de gestelde termijn opgestuurd (57%);
2. de technische voorwaarden voor de toekenning van de premie werden niet vervuld (14%);
3. De klacht werd ingediend na de wettelijke termijn van 1 maand (14%).

De 116 heropeningen van premiedossiers gebeurden om vier redenen:

1. de aanvraag gebeurde wel degelijk binnen de gestelde termijn of de bijkomende informatie werd tijdig ingediend (34%);
2. er werd een fout begaan bij de behandeling (fout bij de berekening van het bedrag, bijlage niet in aanmerking genomen, enz.) (30%);
3. de aannemer of aanvrager had de aanvraag niet correct ingevuld, waardoor de premieaanvraag niet correct kon worden beoordeeld. aan de hand van de correctie die bij de klacht werd gevoegd, werd de oorspronkelijke beslissing bijgesteld (15%);
4. bij de analyse van de klacht worden de technische voorwaarden nageleefd (10%).

6. ADMINISTRATIEF BEHEER VAN DE DIENST INFO-LEEFMILIEU

De dienst Info-Leefmilieu (DIL) is geopend van maandag tot vrijdag van 9 tot 12.30 uur en van 13.30 tot 17 uur. Men kan er terecht:

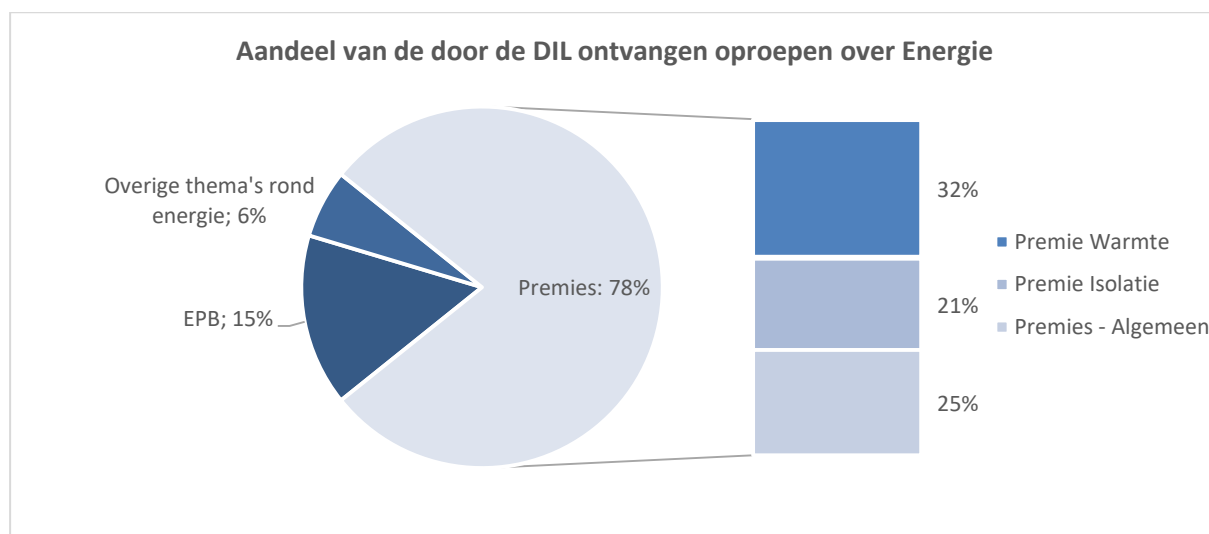
- telefonisch: 02/775.75.75 of per fax: 02/775.76.21
- per e-mail: info@leefmilieu.brussels
- ter plaatse, aan de balie van de dienst Info-Leefmilieu.

In 2020 moest deze dienst 20.547 e-mails, 21.674 oproepen en 1.329 bezoeken afhandelen. Als we alleen naar het thema Energie kijken, gaat het in 2020 om:

- 2.975 e-mails, waarvan 62% over de premies gaat;
- 7.790 oproepen, waarvan 75% over premies gaat;
- 136 bezoeken.

Het dient ook opgemerkt dat sinds medio maart 2020 de DIL zijn deuren sloot voor het publiek. Op heden is dit nog niet opnieuw geopend.

Afbeelding 27 - Aandeel van de oproepen in verband met Energie die in 2020 werden behandeld door de Dienst Info-Leefmilieu

7. HOMEGRADE EN HET BACKOFFICE-BEHEER VAN HET DEPARTEMENT ENERGIEPREMIES

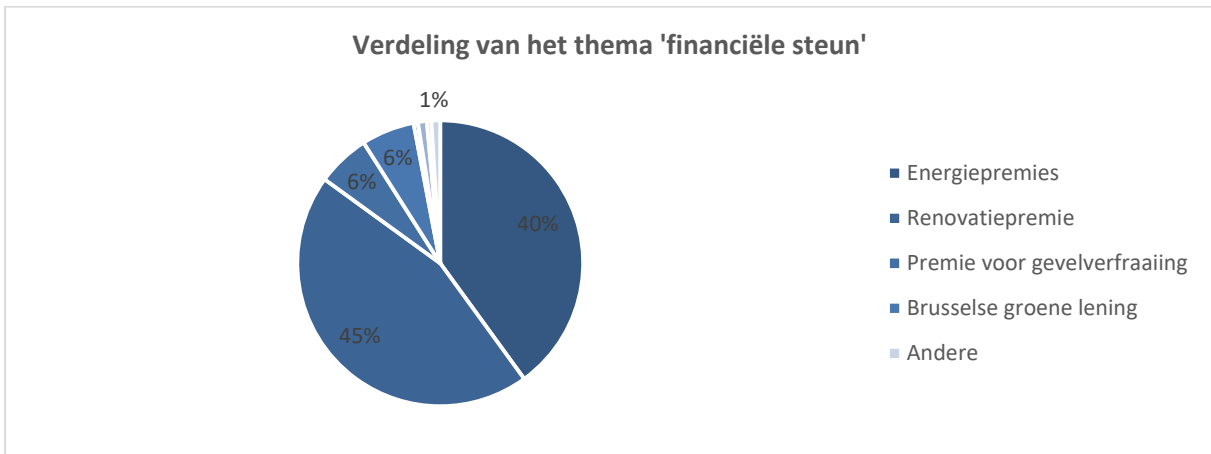
Homegrade is het advies- en begeleidingscentrum voor huisvesting van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. Het richt zich tot alle gezinnen, huurders en eigenaars die de kwaliteit van hun woning wensen te verbeteren. Het krijgt steun van Leefmilieu Brussel en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

Men kan er terecht van dinsdag tot vrijdag van 10 tot 12 uur en van 14 tot 16 uur:

- Telefonisch: 1810 of 02/219.40.60;
- Per e-mail: info@homegrade.brussels;
- Ter plaatse, via het loket/informatiepunt in het voormalige sterrenkundig observatorium.

In 2020 kreeg deze dienst 2.879 e-mail, 7.692 oproepen en 1.187 bezoeken te verwerken. In ongeveer 56% van de gevallen betroffen deze contacten het thema financiële steun. Binnen dit thema was de verdeling als volgt:

Afbeelding 28 - Verdeling van het thema 'financiële steun' in 2020

Het departement Energiepremies biedt ook antwoordt op een hele reeks vragen, technische of administratieve, afkomstig van de technisch deskundigen van de gemeenten, van burgers zelf of van adviescentra zoals Homegrade. In 2020 ontving het departement niet minder dan 2.700 e-mails waarvan ongeveer 68% een reeds ingediend dossier betrof.

DEEL III: VERGELIJKING OVER VERSCHILLENDE JAREN

VERLOOP VAN HET BUDGET EN DE BEDRAGEN IN 2020 (VERGELIJKING STELSELJAREN 2019-2020)

Tabel 22 - Vergelijking van de stelseljaren 2019 en 2020 in termen van aantallen en bedragen van toegekende premies

Premietype		2019			2020		
		Aantal	Bedrag	Gemiddeld bedrag	Aantal	Bedrag	Gemiddeld bedrag
A1	Energieaudit en -studie	13	€ 38.532	€ 2.964	7	€ 23.675	€ 3.382
B1	Dakisolatie	1.897	€ 7.393.138	€ 3.897	844	€ 3.468.815	€ 4.110
B2	Muurisolatie	768	€ 4.372.559	€ 5.693	363	€ 2.331.710	€ 6.423
B3	Vloerisolatie	306	€ 521.327	€ 1.704	137	€ 211.098	€ 1.541
B4	Plaatsing van isolerende beglazing	1.886	€ 719.847	€ 382	813	€ 323.693	€ 398
B5	Gecontroleerde mechanische ventilatie	275	€ 984.987	€ 3.582	124	€ 389.291	€ 3.139
C1	Condenserende ketel	4.020	€ 6.017.977	€ 1.497	1.850	€ 2.726.046	€ 1.474
C3	Temperatuurregeling	2.892	€ 709.904	€ 245	1.383	€ 212.684	€ 154
C4	Warmtepomp - Verwarming	14	€ 123.877	€ 8.848	8	€ 399.805	€ 49.976
C5	Warmtepomp - sanitair warm water	63	€ 95.613	€ 1.518	29	€ 44.122	€ 1.521
C6	Gezamenlijke verbuizing	171	€ 870.544	€ 5.091	87	€ 624.980	€ 7.184
C7	Zonneboiler	11	€ 80.375	€ 7.307	1	€ 1.670	€ 1.670
C8	Periodieke EPB-controle	165	€ 16.453	€ 100	110	€ 10.893	€ 99
		12.481	€ 21.945.134		5.756	€ 10.768.481	

Deze cijfers zijn een momentopname van de situatie op 24/03/2021.

Opmerkingen:

- Met de vergelijking van de stelseljaren 2019 en 2020 kan worden vastgesteld dat het aantal premies evenals het toegekende bedrag met de helft is gedaald. Het dient opgemerkt dat de premies vanaf 01/09/2020 binnen een nieuw stelsel vallen (2020-bis). Deze premies worden niet weergegeven in deze tabel. We stellen vast dat het gemiddelde bedrag per premie globaal gezien lichtjes toeneemt voor meer dan de helft van de beschikbare premies.
- Voor premie B1 - dakisolatie nam het bedrag toe in 2018. Het gemiddeld toegekende bedrag voor deze premie blijft in stijgende lijn gaan en tekende een groei van 5% op in het stelsel 2020 in vergelijking met 2019.

- Voor premie B2 - muurisolatie nam het bedrag voor buitenaf geïsoleerde muren in 2019 toe. Het toegekende gemiddelde bedrag van deze premie is gestegen: met 13% ten opzichte van 2019
- De premie C1 - verwarmingsketel steeg in het stelsel 2019. In 2020 stellen we echter een zeer lichte daling vast van het gemiddelde bedrag. Deze daling doet zich ook voor bij de premie C3 - temperatuurregeling aangezien deze twee premies doorgaans samen worden aangevraagd.
- De premie C4 - warmtepomp toont een bedrag dat vijf keer hoger is dan dat van 2019. Zoals eerder vermeld is dit uitzonderlijk hoge bedrag het gevolg van de toekenning van twee premies ten belope van elk € 185.393.
- Voor premie C6 - collectieve verhuizing wordt een stijging van 41% van het toegekende gemiddelde bedrag opgetekend. Op dit moment kunnen we niet bepalen of het gaat om premies toegekend voor grotere appartementsgebouwen, en bijgevolg grotere bedragen. Vanaf 2021 hebben we een nieuwe variabele ingevoerd met betrekking tot het aantal eenheden (appartementen) waarop een C6-premie betrekking heeft om relevante statistieken te kunnen verzamelen.

DEEL IV: DOORLICHTING VAN DE ENERGIEBESPARINGEN DIE SINDS 2012 DOOR DE ENERGIEPREMIES WERDEN GEGENEREERD

1. METHODE

In de berekeningsmethode van de energiebesparingen dankzij de Energiepremies zitten de meeste verschillende premiesoorten sinds de invoering ervan in 2004 verrekend. Deze methode vertrekt van de in de Energiepremie-gegevensbank ingevoerde gegevens, maar gaat eveneens uit van een aantal hypothesen. Hieronder een niet-exhaustieve lijst van de variabelen waarvoor er een hypothetische waarde moest worden gekozen:

- de thermische-transmissiecoëfficiënt (U) vóór de werkzaamheden of installatie;
- de gemiddelde binnen- en buitentemperaturen van een gebouw tijdens het verwarmingsseizoen;
- de verwarmingsduur tijdens het verwarmingsseizoen;
- globaal rendement van een verwarmingsinstallatie;
- het standaardverbruik en de gemiddelde oppervlakte van een woning;
- ...

Doorgaans berekent men de energiebesparing door het energieverbruik na de werkzaamheden/installatie af te trekken van het energieverbruik vóór de werkzaamheden/installatie. Deze in GWh uitgedrukte besparing wordt per soort van premie en per jaar berekend. De besparing wordt ook vertaald naar besparing aan broeikasgassen. Men gaat er dan van uit dat alle uitstoot CO₂ is en dat een GWh bespaarde energie overeenstemt met 215 ton vermeden CO₂.

Het is eveneens interessant de besparing die men over de totale looptijd van de gebruikte technologie realiseert te berekenen. Deze looptijd werd voor elk type van premie geraamd en strekt zich uit over 10 (premie temperatuurregeling) tot 30 jaar (isolatiepremies). VANAF dit resultaat verkrijgen we de hoeveelheid bespaarde energie per uitgekeerde euro premie.

Voor de meeste premiesoorten beschikken we slechts over nauwkeurige becijferde gegevens vanaf 2012. Vanaf deze datum werden de technische gegevens ingevoerd door Leefmilieu Brussel. Voorheen werd het systeem van de Energiepremies begeleid door SIBELGA (2004-2011). Met deze gegevens zullen we de energiebesparingen kunnen berekenen. Daarentegen nemen we als hypothese, omwille van het ontbreken van gegevens buiten het aantal premies die voor de periode 2004-2011 werden toegekend, dat de besparing door alle premiesoorten in die jaren overeenkomt met de gemiddelde besparing per premie voor de jaren 2012 tot 2016, vermenigvuldigd met het aantal premies voor de jaren 2004 tot 2011.

2. ENERGIEBESPARING (GWH) PER JAAR EN PER SOORT VAN PREMIE

Tabel 23 - Energiebesparing (GWh) per jaar en per soort premie

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
B1 - Dakisolatie	28,53	33,49	40,92	46,73	39,70	35,70	46,17	38,86	49,91
B2 - Muurisolatie	5,70	8,79	15,18	10,46	10,68	8,79	8,50	7,88	10,41
B3 - Vloerisolatie	1,43	1,27	2,06	2,01	1,90	1,61	2,01	2,72	2,51
B4 - Superisolerende beglazing	13,41	14,85	14,78	12,80	11,07	8,77	9,61	6,90	8,22
B10 - Passief of lage-energie	0,41	1,83	1,31	8,38	2,63	0,25	-	-	0,13
C1 - Ketel	4,85	6,68	6,25	6,39	6,73	6,45	7,85	8,90	11,97
C3 - Temperatuurregeling	1,53	1,77	2,02	2,60	1,91	1,54	2,61	2,80	3,75
C4/C5 - Warmtepomp	0,09	0,21	0,26	0,22	0,11	0,05	0,32	0,11	0,57
C7 - Zonneboiler	0,39	0,31	0,20	0,17	0,10	0,04	0,05	0,06	0,01
D2 - Fotovoltaïsch systeem	0,04	0,08	0,05	0,27	0,26	-	-	-	
E2 - Warmtekrachtkoppeling	0,49	0,23	1,14	0,73	0,26	-	-	-	
E4 - Relighting	0,55	0,66	0,70	0,41	0,88	-	-	-	
E5 - Frequentieregelaar	0,09	0,02	0,02	0,03	0,01	-	-	-	
F - Efficiënte huishoudtoestellen	1,10	1,12	1,12	1,88	0,42	-	-	-	
Totaal	58,59	71,32	86,01	93,05	76,63	63,21	77,12	68,24	87,47

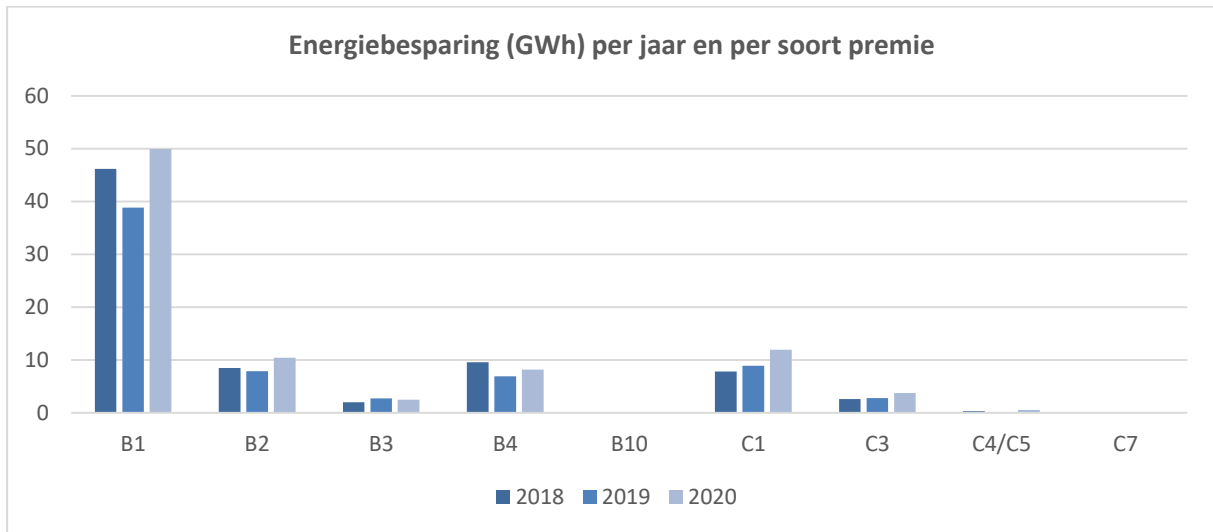
De tabel geeft de energiebesparing weer over het jaar waarin de premie werd uitbetaald. Deze besparing wordt uiteraard gecumuleerd over de looptijd van de investering (zie punten 3 en 4).

Het totale Brusselse energieverbruik in 2018 bedroeg 19.740 GWh²⁰. De gebouwen (tertiair en residentieel) nemen meer dan 72% van dit verbruik voor hun rekening, met andere woorden ongeveer 14.318 GWh. Een gemiddeld Brussels gezin verbruikt ongeveer 13.455 kWh per jaar. Dit jaar zorgden de Energiepremies bij ongeveer 6.500 Brusselse gezinnen voor een besparing in het verbruik.

²⁰ Globale energiebalans van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest 2018 – samenvattend rapport – juli 2020

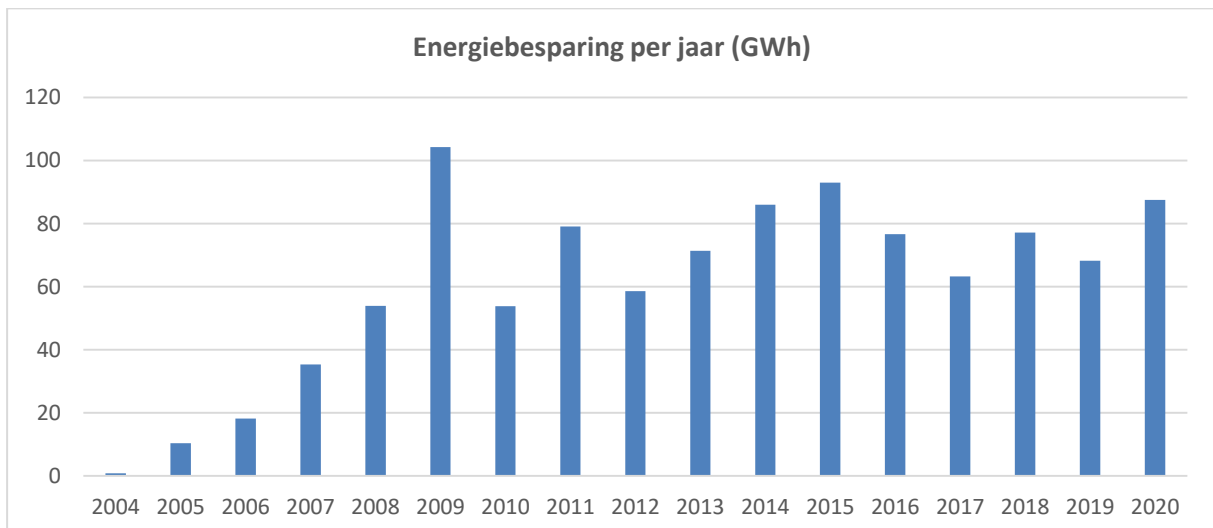
Afbeelding 29 - Energiebesparing (GWh) per jaar en per soort premie

We merken op dat jaar na jaar de premie B1 - dakisolatie steeds de meeste energiebesparing oplevert en dat de energiebesparing in 2020 met 26% is gestegen tegenover 2019. Dit jaar zijn de drie meest energiebesparende premies na B1: premie C1 - verwarmingsketel, premie B2 - muurisolatie en premie B4 - superisolerende beglazing.

Jaarlijks staat de energiebesparing min of meer in verhouding met het in het jaar in kwestie uitgegeven budget. Dat verklaart de daling van de energiebesparingen in 2016 en 2017 ten opzichte van 2015.

Afbeelding 30 - Energiebesparing per jaar (GWh), sinds 2004, over alle premies heen

Tussen 2004 en 2008 ging het aantal types gesubsidieerde premies van 2 naar 14. De evolutie van de energiebesparing is dus evenredig met deze verhoging. 2009 blijft evenwel het belangrijkste jaar, met een recordaantal fotovoltaïsche installaties.

Na een geleidelijke toename sinds 2012 en een groeivertraging in 2016 en 2017, neemt de energiebesparing in 2018 opnieuw toe en overtreft zij het niveau van 2016. In 2019 is de energiebesparing iets lager dan in 2018 en ligt ze globaal dichtbij die van 2017. 2020 tekent een verbetering op van 28% ten opzichte van het vorige jaar, het resultaat van de grotere energiebesparingen verbonden aan de premies B1 en C1.

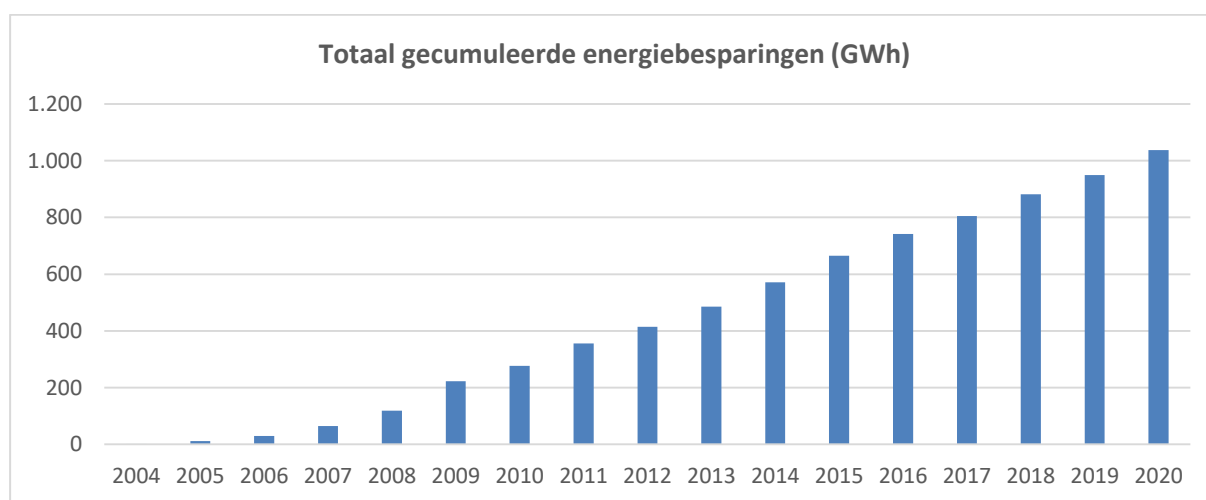

3. ENERGIEBESPARING GECUMULEERD OVER DE LOOPTIJD VAN DE TECHNOLOGIEËN

Elke gebruikte technologie heeft een zekere levensduur. Dakisolatie die nu wordt gelegd, zal immers zorgen voor een besparing van een zekere hoeveelheid energie over verschillende tientallen jaren. In onderstaande tabel de voor elke technologie overwogen hypothesen.

De meeste in 2004 uitgevoerde investeringen die verband houden met de premies hebben blijvend positieve effecten en leveren energiebesparingen op tot in 2020. Aldus gaat de jaarlijkse energiebesparing tussen 2004 en 2020 alleen maar in stijgende lijn om een totaal te bereiken van 1.037 GWh. Als we deze energiebesparing vergelijken met het totale eindenergieverbruik in het BHG (*Leefmilieu Brussel 2018*) dan zien we dat de Energiepremies in 2020 een energiebesparing hebben geïnduceerd van **5%**.

Afbeelding 31 - Totaal gecumuleerde energiebesparingen sinds 2004 in GWh

De energiewinst die wordt bewerkstelligd door de meeste sinds 2004 uitgevoerde werkzaamheden duurt eigenlijk nog een heel stuk na 2020 voort. We kunnen immers uitgaan van de volgende levensduur:

Tabel 24 - Hypothesen voor energiebesparing per technologie

Technologie (premietype)	Levensduur (jaar)
B1 - Dakisolatie	30
B2 - Muurisolatie	30
B3 - Vloerisolatie	30
B4 - Plaatsing van isolerende beglazing	30
B10 - Passief- / lage-energiegebouw	30
C1 - Gascondensatieketel	15
C3 - Temperatuurregeling	10
C4/C5 - Warmtepomp	15
C7 - Zonneboiler	20
D2 - Zonnepanelen	25
E2 - Installatie voor warmtekrachtkoppeling	10

E4 - Verlichtingsinstallatie	20
E5 - Frequentieregelaar	10
F - Efficiënte huishoudtoestellen	15

Als men immers de besparingen berekent over de totale looptijd van elke tussen 2004 en 2020 geïnstalleerde technologie, rekening houdend met de uitrustingen en technieken die op het einde van hun levensduur komen, verkrijgt men een totale besparing van 27,55 TWh. Vermits er tot aan 2020 een totale besparing werd gerealiseerd van 7,59 TWh blijft er voor de volgende jaren een besparing over van 19,96 TWh.

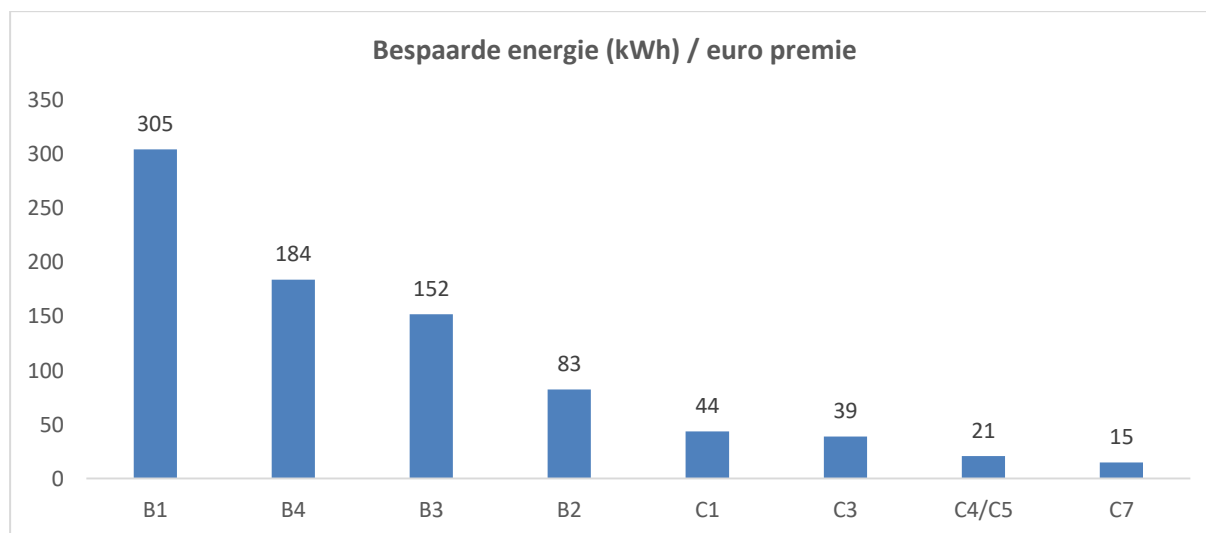
4. CO2-BESPARING

Vervolgens kan men dezelfde oefening doen voor vermeden koolzuurgas per jaar, gecumuleerd en over de looptijd van de verschillende technologieën. Men verkrijgt dan een besparing van 18,80 kt CO2 voor het jaar 2020. Als men deze besparing sinds 2004 cumuleert, krijgt men 1,63 Mt vermeden CO2. Houdt men rekening met de looptijd van elke technologie, dan komt men uit bij een besparing van 5,92 Mt CO2 die niet werd uitgestoten in de atmosfeer.

5. ENERGIEBESPARING IN FUNCTIE VAN HET TOEGEKENDE PREMIEBEDRAG

De geïnde premiebedragen dragen min of meer doeltreffend bij tot de vermindering van het energieverbruik van gebouwen.

Afbeelding 32 - Bespaarde energie (kWh) / euro premie

Deze grafiek geeft de bespaarde energie weer over de looptijd van de investering, in functie van elke uitgekeerde euro premie.

De premie B1 - dakisolatie blijft de meest efficiënte premie. Premie B4 - isolerende beglazing komt op de tweede plaats, hoewel het premiebedrag laag ligt.

BESLUIT

Het jaar 2020 is een doorslag van de in 2016 uitgevaardigde vereenvoudiging en stabiliteit, met een totale begroting die op 24 miljoen euro wordt gehandhaafd.

Begin dit jaar werden maar twee wijzigingen doorgevoerd die weinig impact hadden op de totale begroting. Het jaar 2020 wordt bovenal gekenmerkt door de ongeziene gezondheidscrisis.

Als gevolg van deze crisis beslist de Brusselse Hoofdstedelijke Regering om een economisch herstelplan op poten te zetten om de zwaar getroffen bouwsector te steunen en zal ze in de loop van het jaar stemmen over de invoering van een Bonus Energiepremie die de bedragen van bepaalde energiepremies voor 2020 met 25% zal verhogen, met daarnaast de invoering van een bijkomende bonus indien drie verschillende premies tegelijk worden aangevraagd.

Van het totaalbudget van 24,4 miljoen euro werd ongeveer 24 miljoen euro gebruikt om ongeveer 13.000 premies uit te betalen. Als we even stilstaan bij de budgettaire verdeling stellen we vast dat de toegekende premies:

- vooral werden toegekend aan **gezinnen**, die bijna 84% van de toegekende premies ontvingen, goed voor 73% van het totale uitgekeerde bedrag; bij deze gezinnen ging 68% van het aantal premies en 64% van het bedrag van de premies naar eigenaars-bewoners;
- vooral betrekking hadden op werken aan woningen: dit was het geval voor 99% van de toegekende premies, goed voor 94% van het totale bedrag;
- bijna uitsluitend betrekking hadden op renovatiewerken;
- over de verschillende sectoren heen, voornamelijk werden aangewend voor dakisolatie (33% van de bedragen), daarna de plaatsing van efficiënte verwarmingsketels (26%) en tot slot muurisolatie (19%);
- zullen gezorgd hebben voor een energiebesparing van 87,47 GWh, het equivalent dus van het verbruik van 5.300 Brusselse huishoudens.

Het systeem van aanpassing van de premies in functie van de inkomens bereikte zijn doel: gezinnen met een laag inkomen genieten doorgaans een grotere terugbetaling van hun investering dan andere gezinnen.

De gelijkstelling van de nieuwe doelgroepen aan categorie C, deed het toegekende bedrag met bijna 2,3 miljoen euro toenemen, wat een stijging met 60% ten opzichte van 2018 vertegenwoordigt; er is dus een progressie merkbaar in de gewenste richting.

De aan de premies gerelateerde werken vertegenwoordigen een gefactureerd bedrag van ongeveer 91 miljoen euro; de investering van 1 euro overheidsgeld draagt bij tot het genereren van bijna 4 euro aan werkzaamheden voor de bouwsector.